ANT

Haftalık Dergi • 22 Temmuz 1969 • Sayı 134 • 125 kuruş

Küçükömer'in yazısı: Stratejik Kördüğüm ve CHP

TARİHİN EN BÜYÜK YARIŞI

HAFTANIN NOTLARI

Demirel'in Tulûatı

Geçen hafta ay seyahatinin haberleri bütün kamuoyunu meşgul ederken, AP Lideri Demirel de siyaset sahnesinde tulûata devam etmiş ve yeni cevherler saçmıştır. Isparta'nın Finfos Köyü'nde yaptığı konuşmada Demirel ölçüyü adamakıllı kaçırarak köy kadınlarına hitaben «Kocalarınıza birer buzdolabı aldırtın» **tavsiyesinde bulunmuş, Burdur'da da kendisini** «Harmansız dermansız kaldık» **dövizleriyle karşılayan vatandaşlara,** «parkta oturmakla memleketin dertleri halledilmez. Öyle olsaydı, büyük bir park yaptırır, hep beraber otururduk» **demiştir. Burada yaptığı konuşmada Demirel, ay yolculuğu ile görüşlerini de açıklayarak şu vecizeyi dökmüştür:** «Yeni bir çağın eşiğindeyiz. Bu çağ, gökte asılı duran Ay'ı keşfetme çağı olarak tarihe geçecektir. Ay keşfedilirken, Türkiye her türlü kaynakları ile keşif bekleyen bir ülkedir.» **Demirel bu sözlerinde yanılgıya düşmüştür. Zira Ay'ı bugün keşfeden Amerikalılar, yeraltı ve yeryüstü kaynaklarıyla, Amerikancı başbakanıyla Türkiye'yi çoktan keşfetmişlerdir!**

13 temmuz

TÖDMF feshedildi

■ **TÖS Kongresi'nden hemen sonra yapılan Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu Kongresi'nde federasyonun kendi kendini feshetmesi ve mallarının TÖS'e intikal ettirilmesi kararlaştırılmıştır. TÖS Kongresi'nde Ecevit'in protesto edilmesi üzerine seferber olan CHP'lilerle Sosyal Demokrasi Dernekleri mensupları, TÖDMF Kurultayı'nı da basmak istemişler, ancak FKF'lilerle devrimci öğretmenler bunların içeriye girmesine engel olmuşlardır. Bu arada iki taraf arasında da çatışmalar olmuştur. TÖS ve TÖDMF kongreleriyle ilgili geniş yorum 14-15, sayfalarımızdadır.**

Tutuklandı

■ Ankara Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden Kamil Erdem, yayınlamakta olduğu «Ne yapmalı?» adlı duvar gazetesinde komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla Erzurum'da tutuklanmıştır. Bu, aynı nedenle temmuz ayı içerisinde Erzurum'da verilen ikinci tutuklama kararıdır.

Grev yaptılar

■ **Zonguldak İli, Ulus İlçesi'ne bağlı Kumluca Bucağı'nın orman işinde çalışan köylüler, sömürü düzenine karşı grev yapmışlardır. Orman içi temizlik işlerinde çalışan köylüler, yıllar boyu kendilerine orman temizlik işinin metrekaresinin işletmece 10 kuruştan yaptırıldığını, aldıkları tüketim maddelerinin fiyatlarında korkunç artış olduğu halde kendilerine zam yapılmadığını, ormanda iş güvenliği bulunmadığını söylemektedirler. Öte yandan, aynı bucakta, orman kesim işinde çalışan ve 9 yıldır ücretlerinde hiçbir artış olmayan Kumluca Orman Kooperatifi'nin 500 üyesi de, orman işletmesi vaadedilen yüzde 33 zammı vermediği takdirde greve gideceklerini açıklamışlardır.**

14 temmuz

NATO ve 6. Filo

■ Amerikan Altıncı Filosu Komutanı David Richardson, «US News and World» Dergisi'ne bir demeç vererek, «6. Filo'nun Akdeniz'de NATO için değil, Amerika'nın milli politikasını desteklemek için bulunduğunu» açıklamış ve «Amerika ile NATO'nun amaçlarının farklı olup olmadığı» yolundaki bir soruya da şu karşılığı vermiştir: «NATO, Ortadoğu'daki olaylarla doğrudan ilgilenmez. Amerika ise kendi milli politikasına göre ilgilenir veya ilgilenmez. Amerikan politikasının bir aleti olan 6. Filo, NATO'nun ilgilendiği bazı alanlarda görev alabilir.» Richardson, 6. Filo ile Sovyet Donanması arasındaki rekabetle ilgili bir soruya verdiği cevapta da, Tural'ın bir süre önce kendisine Türkiye'nin asırlardan beri Rusya ile yan yana yaşamayı öğrendiğini, şimdi de 6. Filo olarak onlarla yanyana yaşama sırasının kendilerine geldiğini ifade ettiğini açıklamıştır.

Aybar'ın demeci

■ **TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, devlet parasıyla seçim propagandası yapan Başbakan Demirel'i, seçim güvenliğini sağlamaya davet eden bir demeç vermiştir. Aybar, demecinde, «Kayseri olayları gibi olayların cereyan ettiği bir ortamda, seçim güvenliğinden söz edilemez. 4 yıllık AP iktidarının kah teşvik ettiği, kah suçlularına müsamaha etmek suretiyle cesaretlendirdiği, eli sopalı ve çoğu AP militanı olan zorbaların kanunu hiçe sayan saldırılarına kesinlikle son verilmelidir. Bunun ilk tezahürü, Kayseri'deki tertibin faillerini derhal ortaya çıkarmak olacaktır.» demiştir.**

15 temmuz

Tahliye edildi

■ **Lenin'in Alman sosyal demokrat lideri Kautsky ile tartışmalarını kapsayan «Proleterya İhtilali ve Dönek Kautsky» adlı kitabını türkçeye çevirdiği için tutuklanan Arif Gelen, Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki ilk duruşmasında tahliye edilmiştir. Öte yandan, çevirmen Ahmet Angın da, çevirdiği çeşitli eserlerden dolayı bir hafta içerisinde tam dört defa mahkeme huzuruna çıkarılmıştır. Angın, Rosa Luxemburg'tan çevirdiği «Grevler, Sendikalar ve Partiler» adlı eserden dolayı sorgu hakimliğinde ifade vermiş, Giap'tan çevirdiği «Vietnamda Halk Savaşı ve Amerika» adlı eserden dolayı 3. Ağır Ceza Mahkemesin'de, Kazancakis'ten çevirdiği «Toda Raba» adlı eserden dolayı da 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmıştır. Bülent Habora ile Şerif Hulusi de yine tercümelerinden dolayı yargılanmışlardır.**

Erbakan suçluyor

■ Seçimi ihtilaflı olan Odalar Birliği Genel Başkanı Necmettin Erbakan, yaptığı basın toplantısında hükümeti şiddetle suçlamıştır. Erbakan, hükümetin hatalı tutumu yüzünden faiz hadlerinin yükseldiğini, kredi maliyetinin arttığını belirtmiş, banka kredilerinin sadece birkaç büyük şehre akıtılmasını yermiş «Bugün küçük şehirlerimizin sanayi potansiyeli olmadığı ifade edilerek buralarda toplanan mevduat birkaç büyük şehre akıtılmaktadır. Oysa her şehrin sanayi potansiyeli ve her şehirdeki tüccarın, sanayicinin krediye ihtiyacı vardır» demiştir. Erbakan bu saldırısıyla seçmenlerine fatura ödemektedir.

Eğitim Enstitüleri

■ **Altı şehirdeki eğitim enstitülerinin öğrenci dernekleri ile enstitüler daimi sekreterlik üyeleri, Ankara'da ortak bir toplantı yaparak bir bildiri yayınlamışlardır. Bildiride «Eğitim Enstitüleri, Türk milli eğitimine araştırmalarıyla yön verecek birer kurum olmaları gerekirken, bakanlığın öğrencilerin istediği yönde gerekli reformları yapmaması yüzünden öğretim kadroları yetersiz, aktarmacı bir kurum niteliğinde tutulmaktadır. Öğrencilerin istediği yönde reformlar derhal yapılarak eğitim enstitüleri demokratik, özerk birer kurum haline getirilmelidir.» denilmektedir. Ayrıca öğrenci derneklerı üzerinde yürütülen baskılar da, anayasanın yirminci maddesini hiçe sayan bir zulüm olarak nitelendirilmiş ve enstitülerin herhangi birinde bundan sonra yapılacak böyle antidemokratik bir tutuma karşı bütün öğrenci birliklerinin beraber direneceklerı de açıklanmıştır.**

Suruç'ta miting

■ Urfa'nın Suruç İlçesi halkı, ilçe merkezinde «uyutulmaya, sömürülmeye, horlanmaya karşı» bir miting düzenlemişlerdir. **Yurdun en ücra köşelerindeki emekçilerin de bozuk düzene karşı direnişini göstermesi bakımından miting önem taşımaktadır.**

Beklenen Sonuç : Sonora Fiyaskosu

Amerikan emperyalizminin Türkiye'ye empoze ettiği ve Tarım Bakanı Dağdaş'ın da büyük bir tantana ile Türk çiftçisine ektirttiği Sonora buğdayının bu yılki hasadı tam bir fiyasko ile sonuçlanmıştır. «Sonora sayesinde dönüme 500, 600, 700 kilo buğday alacağız. Artık buğday ithaline paydos! Dış ülkelere buğday gönderen ambar haline geleceğiz» diyen Dağdaş'ı bu yıl alınan hasat sonuçları tekzip etmiş, Çukurova çiftçisi dönüm başına 700 yerine 150 kilo, Ege çiftçisi ise en fazla 200 kilo ürün alabilmiştir. Tarım Bakanı'nın zorlamalarıyla Sonora buğday ekim sahası Ege'de 17 misli artırıldığı halde toplam üretimde hiçbir artış olmamıştır. Parlak vaadlere kapılarak pamuk tarlalarına bozuk Sonora buğdayı eken çiftçiler, yeniden pamuk ekimine başlamışlardır. **Tecrübeli bölgesinde ekilen Sonora tohumluklarının da büyük ölçüde hastalıklı çıktığı tesbit edilmiştir. Sonora fiyaskosu karşısında Türkiye bu yıl dış ülkelerden asgari 100 bin ton buğday ithal etmek zorunda kalacaktır.**

16 temmuz

İntikamı alındı

Ünlü devrimci Ernesto Che Guevara'nın Bolivya'da yakalanıp öldürülmesinde en önemli rolü oynayanlardan biri olan Heriberto Rojas, Santa Cruz'daki evinde öldürülmüştür. Rojas, uykudayken 45 kalibrelik bir tabancadan sıkılan kurşunlarla cezasını çekmiştir. Guevara'nın intikamını almak için Rojas'ı vuranlar yakalanamamıştır. Öte yandan yakın zamana kadar Venezuela Ulusal Kurtuluş Ordusu Başkomutanlığını yapmış olan Pedro Medina Silva, gerilla hareketini sona erdirmiş ve Cumhurbaşkanı Rafael Caldera'nın emriyle affedilmiştir. Silva, bu hareketinden dolayı, özellikle Castro'cu Latin Amerikalılar tarafından «hain» olarak nitelendirilmektedir.

Atina'da tevkifler

■ Faşist Yunan Cuntası'nın terör hareketleri devam etmektedir. Atina'da öğleden sonraları çıkan Thnos Gazetesi'nin yazıişleri müdürü John Kapsis bir sabotaj ile ilgili olarak nezarete alınmıştır. Siyasal Bilgiler Fakültesi profesörlerinden Kurageorgas'ın evinde bir bomba patlaması üzerine çok sayıda tutuklamalar olacağı bildirilmektedir.

Sovyetler'e göre

■ **Sovyetler Birliği ile Suriye devletlerinin yayınladıkları ortak bildiride, Akdeniz'deki NATO deniz kuvvetlerinin «bölgede gerginliği artırdığı ve İsrail'in askeri başarılarına yardımcı olduğu» belirtilmekte, bu şartlar altında barışsever ülkelerin tedbirler almak zorunda bulundukları ifade edilmektedir.**

Futbol Savaşı

■ Emperyalizmin dümensuyundaki ülkelerde sporun dahi, kitleleri birbirine düşürmek ve bölmek için kullanılan bir araç haline getirildiğini, Türkiye'de son yıllarda Kayseri ve Kırıkkale'deki kanlı olaylar göstermiştir. Latin Amerika'da da sık sık futbol maçları yüzünden kardeş halklar birbirine girmektedir. Son olarak Orta Amerika'da Salvador ile Honduras arasında yapılan bir maçta, öldüresiye rekabetle şartlandırılmış taraflar arasında çıkan kavga, iki devletin birbiriyle savaşa tutuşmasına kadar varmıştır. **Birbirinin topraklarını bombalayan ve askerlerini silahlı çatışmaya sokan Salvador ile Honduras'ın çatışmasını, Amerikan Devletleri Teşkilatı Konseyi'nin müdahalesine rağmen önlenememiştir.**

17 temmuz

Solcular kazandı

■ **Münih Türk Öğrenci Birliği seçimlerini, kuruluşundan beri ilk kez «sol» kazanmıştır. TİP çizgisindeki Münih Türk Kültür Birliği öğrenci üyeleri ile «milli demokratik devrim» ilkesini savunan Türk Devrimciler Topluluğu aralarında anlaşmaya vararak Münih Türk Öğrenci Birliği seçimlerine tekvücut olarak katılmışlardır. Seçimi konsolosluk mensupları tam kadroyla izlemişler, bu arada konsoloslukta memur gibi gözüken MİT ajanları, yazılı kağıtlarla ortadaki ve ortanın solundaki öğrencilere etki yapmayı denemişlerdir. Fakat devrimci ve toplumcu öğrencilerin *sıkı denetimi altında* zararsız ve gülünç hale getirilmişlerdir. Berlin'deki CIA *ve Müslüman Kardeşler'*in parasıyla beslenen Risale-i Nur Enstitüsü'nün Münih kolu İslam Cemiyeti'nin üyeleri ile sağcıların maşası Güney Bavyera Türk İşçileri Derneği'ne mensup zorbalar da seçimlere müdahale etmek istemişler, fakat muvaffak olamamışlardır.**

«Tepeden yönetim»

■ CHP'nin gerçek hüviyeti, Devlet Planlama Teşkilatı'nca yayınlanan Prof. Orhan Tuna'nın ön araştırma raporunda da tesbit edilmiştir. Raporda, «CHP yukarıdan aşağıya yönetilen bir lider partisi» olarak nitelendirilmekte, ayrıca partinin «işçiden yana» görünür olmasına rağmen *aslında işçi hareketlerine* ve sendikacılığa karşı tutum takındığı belirtilmektedir

18 temmuz

Türk İŞ'te kurusıkı

■ İşçi emekliliği tasarısının bir türlü kanunlaştırılmaması üzerine «işçiyi sokağa dökme» palavrası savuran Türk İş *yöneticileri, işi fiiliyata* dökemedikleri için yüksek perdeden atıp tutmağa devam *etmektedirler.* Türk İş'in *son* yönetim kurulu toplantısında işçiyi sokağa dökemedikleri için, Ankara'da yakında bir miting düzenlenerek işin geçiştirilmesi kararı alınmıştır. Türk İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy, yaptığı konuşmada, «Biz bir takım kuruluşlar gibi işgal ve boykot yapmayız. Biz sokağa çıktığımız zaman silindir gibi ezer geçeriz. Sokağa çıkarsak tam çıkarız.» diye kurusıkı atmış, ama hemen ardından da, «Ancak şimdi sokağa çık*mağa lüzum yoktur.» diyerek* ricat etmiştir.

Türkiye dördüncü

■ **Brüksel'de yeni açıklanan istatistiklere göre, dünyada nüfusuna oranla en çok asker bulunduran üyeler arasında yüzde 7,7 oranla Türkiye *dördüncü sırayı tutmaktadır.* Bu oran Portekiz'de yüzde 10,1, Amerika'da yüzde 8,9, Yunanistan'da ise yüzde 8,7'dir. Asker miktarı itibarıyla da Türkiye, 514.000 kişilik ordusuyla Amerika, Sovyetler Birliği, Çin ve Hindistan'dan sonra beşinci sırada yeralmaktadır. Bu istatistikler de, emperyalist Amerika'nın dümensuyundaki Türkiye'nin, sırf emperyalist çıkarlarını korumak için ne kadar ağır bir yük altında bulunduğunu göstermektedir.**

19 temmuz

Ünal için dâva

■ **Bir süre önce Napoli'de İtalyan Proleter Sosyalist Partisi Kongresi'ne katılmış bulunan TİP üyesi ve Ankara *Fen Fakültesi* Teorik Fizik Doçenti Dr. Burhan Cahit Ünal hakkında «milli menfa*atlere zarar verecek faaliyet*te bulunduğu, ayrıca hükümet müsaadesi olmadığı» iddiasıyla Ankara Sorgu Yargıçlığı'nda dava açılmıştır. Ankara Basın Savcısı, bir çok önemli meselelerde susarken, Ünal'ın davası hakkında da gazetelere demeç vererek mütaa yürütmüştür.**

İşçi Birliği

■ İşçiyi bilinçlendirmek amacıyla merkezi Kartal'da olmak üzere «İstanbul Bölgesi İşçiler Birliği» kurulmuştur. Kuruculuğunu Kartal'daki işçi liderlerinin temsilcilerinin yaptığı İşçi Birliği, cumartesi günkü açılışı sırasında yayınladığı bildiride şöyle demektedir: «Kardeşler, işçi düşmanlarına karşı birleşelim. Patronlar işçiyi bölüyor. Bizi birbirimize düşürdüler. İste*diğimiz sendikaya giremiyo*ruz. Çalışmadığımız gün içecek su vermezler. Çoluk çocuk aç kalırız. Boğaz tokluğuna çalışıyoruz. Biz döğüştük patron kazandı. Biz çalıştık patron kazandı. Amacımız işçiler arasında dayanışma ve yardımlaşmayı sağlamaktır. İşçilerin sırtından geçinen bütün patronlara karşıyız.» Kartal'da Yakacık Yolu, Santral karşısı, Özyuva *apartımanında kurulan İşçi* Birliği'nin başkanlığına Bekir Belovacıklı getirilmiştir.

•GÖZ GÖRE• YALÇIN ÇETİN•

DEMİREL AY YOLCULUĞU HAKKINDA KONUŞTU -BASIN-

-AY'I GÖRDÜM ALLAH, AMENTÜBİLLÂH, AYLAR MÜBAREK OLSUN, ELHAMDÜLİLLÂH.!

JOHNSON - TEBRİKLER NİXONCUĞUM... SEN DE İM

-AMERİKALILAR GİTTİĞİNDEN BERİ, AYIN DÖRTTE ÜÇÜ YOKOLDU - YAHU !..

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Uzaya taşan mücadele

UZAYDA girişilen son denemeler, özellikle Amerika'nın giriştiği yoğun propaganda ve *reklam kampanyasının etkisi altındaki tüm ülkelerde ol*duğu gibi, Türkiye'de de gözleri kamaştırmış, Ay'daki Atatürk ve Fatih Sultan Mehmed kraterleri yakınına iniş yapılacağı, Apollo ile Ay'a bir de Türk bayrağı götürüleceği için bu teknolojik başarıdan arslanpayı çıkarmak komikliğine düşenlerden, Amerika'nın bu uzay yarışı sayesinde kısa zamanda sosyalist olabileceğini iddia eden analiz üstadlarına kadar çeşitli tipler, bayram yerinin renk ve ses cümbüşünde başı dönmüş bacaksızların sorumsuzluğuyla basında kalem oynatmışlardır. Gerçekçi olmaya çalışanlar da, olaya son derece karamsar bir açıdan bakarak «Eller Ay'a, bizler yaya» kabilinden ucuz ahkâm kesmişlerdir. «Ay'a ulaşma» denemelerinin insanlık tarihinde yapyeni bir çığır açacağı şüphesizdir. Ancak, Amerika'nın uzay çalışmalarını, dünyadaki yatırım alanları sınırlandığı ve körükledikleri savaşlar da «kâr» hırslarını *yeterince tatmin edemediği için, uluslararası soygun şir*ketlerinin kamçıladıkları bilinirken, sırf bir merkezi çalışma yapıldı diye Amerika'nın sosyalist kesileceğini iddia etmek ne kadar gerçekçilikten uzaksa, saatte 40 bin kilometre yapan Luna'ların, Apollo'ların yanında Türkiye'nin henüz trafik, su ve elektrik sorununu çözememiş olmasından dolayı koyu bir karamsarlığa kapılmak da o kadar yersizdir.

ÖZELLİKLE sosyalist bir düzene ulaşmak için mücadele edenler, böyle gösterişli olaylar karşısında bir an için duygularına kapılmamak, mücadele ettiği bölgenin yerel koşullarını asla gözden kaybetmemek zorundadırlar. Luna'lar, Apollo'lar saatte 40 bin kilometre yaparken *yolsuzluktan, susuzluktan, elektriksizlik*ten, gıdasızlıktan kıvranan tek ülke sadece Türkiye midir? Geri bıraktırılmış ülkeler bir yana, bugün kapitaliz*min zirvesinde bulunan* Birleşik *Amerika'da da, sosyalist* düzene geçmiş bulunan Sovyetler'de de bunlar hâlâ söz konusudur. Apollo - 11 Ay'ın yörüngesinde dönerken zenci ghetto'larında milyonlarca insan hastalık, cehalet, açlık ve sosyal güvensizliğin pençesinde sürünmektedir. Venüs araçları fezanın sonsuzluğunda meteorlarla yarışırken Sovyetler Birliği'nin bütün vatandaşları yüzde yüz insanca yaşama koşullarına kavuşabilmiş değildir. Mesele, bu koşuların değiştirilip değiştirilememesi meselesidir. Sosyalist ülkeler, halktan yana işleyen merkezi planlama çalışmalarıyla bu sorunlarından da üstesinden gelebilecek durumdadırlar. Luna'ların, Venüs'lerin uzayda katettikleri mesafeler, ekonomik ve sosyal alanlarda atılan adımlarla *doğru orantılıdır.* Evet, *Amerika'da da merkezi bir plan*lama vardır. Ama bu sadece, Wall Street kapitalistlerinin çıkarına silahlanmayı ve uzay çalışmalarını koordine *eden, emekçi halkın sorunlarını hiçe sayan bir merkezi* planlamadır. Yönetimi ve denetimi halkın elinde olmayan, uluslararası soygun şirketlerinin uşakları tarafından yürütülen bir planlama! Apollo'ların uzayda yaktıkları her dolar, her cent, geri bıraktırılmış dünya halklarının boğazından çalınmıştır, bizzat Amerika'nın emekçi halkından esirgenmiştir.

İŞTE bunun içindir ki, «tarihin en büyük yarışı», sadece teknolojik ve bilimsel alanda bir yarış değil, aynızamanda yeryüzündeki iki sınıfın, ezenlerle ezilenlerin tarihi mücadelesini atmosferin de dışına taşıran ekonomik ve sosyal bir yarıştır. Kapitalizme karşı barikatlarda başlayan savaş bugün gezegen*ler arasında devam etmektedir. Ama mücadelenin geze*genler arası büyüklük kazanması, yeryüzündeki bölgesel ve yerel mücadelelerin önemini hiçbir şekilde azaltma*mıştır.* Sosyalistler, «Ay'a ulaşma yarışı» karşısında bu gerçeği hiçbir şekilde gözden uzak tutmayacaklardır. Çünkü uzaydaki mücadele ne kadar ağırlık kazanırsa kazansın, yeryüzündeki mücadele ile etki - tepki ilişkisi vardır. İkisi birbirini karşılıklı olarak etkilemektedir. Unutulmamalıdır ki, barikat savaşları dönemi çok geride bırakıldığı, süpersonik jetler, dev uçak gemileri, nükleer bombalar dönemine girildiği halde, Latin Amerika'da, Vietnam'da, Afrika'da Amerikan emperyalizminin cehennemi savaş mekanizmasını hezimete uğratan, ezilen halkların yiğit mücahitleridir. Uzay yarışı, Amerikan kapitalistlerinin «kâr ve soygun» hırsını olduğu kadar, ezilen dünya halklarının «bir eşitlik ve kardeşlik dünyası» kurmak azmini de kamçılayacaktır.

Alpay Kabacalı da 1 yıl hapis, 4 ay sürgüne mahkum edildi

Sorumlu müdürümüz Alpay Kabacalı ANT'ın 82. sayısında yayınlanan «Uşaklığın Ücreti» başlıklı haberden dolayı geçen hafta «Devletin emniyet kuvvetlerini tahkir ve tezyif ettiği» iddiasıyla 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından bir yıl hapse, dört ay Kadıköy'de sürgün cezasına mahkûm edilmiştir.

Amerikan 6. Filosu'nun geçen temmuzda gelişi sırasında halkın ve özellikle üniversitelilerin bu emperyalist filoyu protesto etmesi üzerine polisin Teknik Üniversite Öğrenci Yurdu'nu basarak üniversitelileri coptan geçirmesi ve genç devrimci Vedat Demircioğlu'nu komaya sokması gibi olaylar ANT'ın 82. sayısında «Kanlı İmha Planı» başlığıyla yer almıştı. Aynı sayıda yer alan ve bu haberle birlikte yayınlanan, 19 Temmuz 1968 tarihli Cumhuriyet, Akşam v.b. gibi gazetelerden alınmış «Dolmabahçe rıhtımında bulunan asker ve inzibatlar, bütün günü, güneş altında ekmek ve beyaz peynir yiyerek geçirirken, Amerikan uçak gemisinden bir motorla, rıhtımda bulunan Türk polisine «Turkish Police Only» (Yalnız Türk Polisi için) yazılı bir paket içinde kumanya gönderilmiştir. Polis öğle yemeğini bu kumanyadan yemiştir.» cümlelerinden ibaret haberin «Uşaklığın Ücreti» başlığıyla yayınlanması üzerine savcılık 159. maddeye göre soruşturma açılmıştı.

Basın Savcısı, önce Prof. Öztekin Tosun'a başvurarak bilirkişi raporu almıştır. Raporda «her ne kadar ifade ağır ise de polisin yaptığı hareket de ağırdır. Eğer polis bu şekilde ağır bir harekette bulunmamış olsaydı, bu ifadenin kullanılması mazur görülemezdi; fakat polisin yapmış olduğu hareket ağır olduğu için, kullanılmış bulunan ifade hafiflemiş olmakta, tahkir ve tezyif niteliğini kaybetmektedir» denilmesi üzerine, Basın Savcısı bu raporu aldığının ertesi günü ünlü fetvacılardan Sahir Erman ve Recai Galip Okandan ile Nevzat Gürelli'yi çağırarak bilirkişi tayin etmiş, bu fetvacılar da her zamanki gibi yazıda suç bulunduğu yolunda rapor vermişlerdir. Dava bu rapor üzerine açılmıştır.

Son celsede dergimiz avukatı Müşir Kaya Canpolat hazırladığı savunmayı okuyarak basın savcısının mesnetsiz dava açtığını, yazıda suç unsurları bulunmadığını söylemiştir. Kabacalı da altı sayfalık savunmasında, «Dolmabahçe'de —Türkiye'ye emperyalist amaçlarla geldikleri ve kan dökülmesine sebep oldukları malûm olan— Amerikan filosunu bekleyen ve yine bu filodan gönderilen kumanyayı yiyen bazı toplum polisleri bu hareketleri ile ve de nicelikleri itibariyle devletin emniyet kuvveti sayılamazlar; bunu belirtmek de tenkid sınırlarından öteye gitmez» demiş, «temeli itibariyle tamamen bir siyasi baskının eseri olarak açılmış olan bu davanın, özü itibariyle bir yandan Amerikan emperyalizmi, Türkiye'nin ulusal bağımsızlığı, şeref ve haysiyeti konularına, öte yandan bir kısım toplum polislerinin ika ettikleri kanunsuz hareketlerin, sırf faillerinin statüleri itibariyle himayeye mazhar olup olmadığı hususuna» taalluk ettiğini belirtmiş ve mahkemenin kendi fonksiyonuna, varlık sebebine uygun olarak beraat kararı vermesi gerektiğini, «çünkü bu dâvanın Amerikan emperyalizmini hedef edinmiş bir yazıdan dolayı açıldığını» ifade etmiştir.

Savunmalardan sonra yargıçlar duruşmaya uzun süre ara vererek kendi aralarında tartışmışlardır. Celse yeniden açılıp karar açıklandığında başkan Faruk Esin'in muhalif kaldığı ve kararın ekseriyetle verildiği görülmüştür. Başkan muhalefet şerhinde, «Yazıda Dolmabahçe rıhtımında bulunan polisler için gönderilen Amerikan donanmasına ait kumanyanın orada bulunan polisler tarafından yenildiği ve yine aynı haberin gazetelerde neşredilmiş bulunması ve şu suretle tüm polis kuvvetlerine matuf olmayan bu yazının devletin emniyet kuvvetlerine matuf olarak kabuliyle mahkûmiyet kararına muhalif reyindeyim» demiştir.

Mahkûmiyet kararı temyiz edilecektir.

Kabacalı halen 12 davadan yargılanmaktadır. Ayrıca Basın Savcılığı tarafından sorgu hakimliklerine intikal ettirilmiş dört davası daha vardır. Kabacalı için açılan 20 dava ve soruşturmadan dolayı istenen hapis cezalarının toplamı 84 yıl, 9 ay'ı bulmuştur.

Yılı doldu, Vedat'ın kaatilleri nerede?

TÜRKİYE halkının vatanperver evlâdı Vedat Demircioğlu'nun hunharca öldürülmesi üzerinden bu hafta tam bir yıl geçmiş bulunuyor.

Vedat, 1943 Martı'nın 5'inde Konya'nın Taşkent Bucağı'nda dünyaya gelmiş bir köylü çocuğuydu. Kendi gayretiyle öğrenimine devam ederek Hukuk Fakültesi'ne kadar gelmişti. Aynızamanda İstanbul Teknik Üniversitesi Motorlar Enstitüsü'ne de devam ediyordu.

Vedat, bu arada her vatanperver genç gibi, Türkiye'yi Amerikan emperyalizminin boyunduruğundan kurtarmak ve Türkiye halklarını sosyalist bir düzende mutlu kılmak için hem Türkiye İşçi Partisi, hem de Fikir Kulüpleri Federasyonu'na üye olarak mücadelenin en ön saflarına katılmıştı.

Böyle bir genç, vatan topraklarının sarhoş Amerikan bahriyelileri tarafından çiğnenmesine, Türk kadınlarının 6. Filo'nun sefahat alemlerine peşkeş çekilmesine tahammül edemezdi. Nitekim, diğer arkadaşlarıyla birlikte o da protesto ve direniş hareketlerine katılmıştı.

Ama, iktidarda bulunanlar, gençler gibi düşünmüyordu. Emperyalist Amerikan askerlerinin cinsel açlıklarını İstanbul'da gidermelerini sağlamayı kendileri için bir görev sayıyorlardı.

Bu görevi yerine getirmek için, 17 Temmuz 1968 gecesi, anti - emperyalist hareketin merkezi haline gelen İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Yurduna silahlı, coplu, kalkanlı polislerini saldılar.

Polis copları, kalkanları, masum gençlerin körpe vücutları üzerine birer cellat baltası gibi iniyordu. Vedat da, saldırıya uğrayanlar arasındaydı. Korunmak için yurdun üst katındaki yatakhanelere çekilmişti. Polisler bire karşı beş, on beş kişi olarak saldırıyorlardı. Cop ve tekme darbeleri arasında gerileyen Vedat, pencereye kadar çekilmişti. İşte 17 Temmuz 1968 gecesine «Kanlı gece» damgasını vuran cinayet o anda işlendi. Polisler cop ve tekmelerle son defa Vedat'ın üstüne yüklendiler. İnce pencere camları paramparça oldu ve Vedat'ın vücudu ikinci kattan aşağıya düştü.

Kanlar içinde yerde yatan Vedat'ın üzerine dört polis birden çullandı. Kendinden geçmiş olan genci yerde sürüklerken, hâlâ vahşet duygularını tatmin edememiş olacaklar ki, bir yandan da copluyorlardı. 300 metre kadar sürükleyip Teknik Üniversite'nin ana giriş kapısına getirip attılar. Sonra İlk Yardım Hastanesi'ne götürdüler.

Sarhoş Amerikan erleri, polisin kapısında nöbet beklediği fuhuş yuvalarında cinsel arzularını tatmin ederken Vedat tam bir hafta ölümle pençeleşti. Kafatası parçalanmış, vücudu cop darbelerinden mosmor olmuş, kol kemikleri kırılmıştı.

Sosyalist kavganın genç militanı 24 Temmuz 1968 günü sabaha karşı arkasında gözü yaşlı bir ana ve daha da bilinçlenmiş bir gençlik ordusu bırakarak bu dünyadan göçtü.

Bu cinayetin hesabını sormamız üzerine, İstanbul Savcısı Nedim Demirel, 6 Ağustos 1968 tarihli ANT'ta yayınlanan bir tekzibinde, «Vedat Demircioğlu'nun ölümü hadisesi ciddiyetle tahkik olunmaktadır. İTÜÖB Başkanı

Boğazlayan'da devrimciler boğazlanıyordu

KAYSERİ'de TÖS Kongresi'nin kışkırtılmış kitleler tarafından basılması olayı bütün dikkatleri üzerinde toplarken, Anadolu'nun bir başka köşesinde yine öğretmenlere karşı girişilen vahşice bir saldırı gözden uzak kalmış, basına da yansımamıştır. Oysa bu kanlı olay da, en az Kayseri saldırısı kadar vahim ve dehşet vericidir.

6 Temmuz 1969 günü, Boğazlayan'da Ankara Bulvar Tiyatrosu'nun sahneye koyduğu «Sarayda Bir Soytarı» adlı oyun TÖS'ün davetlisi olarak oynanırken, eseri bahane eden AP'liler saldırıya geçmiş, kan dökmüşlerdir.

Olaydan bir gün önce, 5 Temmuz'da, Yozgat Milliyetçi Öğretmenler Birliği, kasabada sürekli anonslar yaparak cahil vatandaşları, TÖS aleyhine kışkırtmışlardır. Olaylar üzerine TÖS'ün yöneticileri Kaymakam'ın dikkatini çekmişlerse de, hiçbir güvenlik tedbiri alınmamıştır. Aksine, Kaymakam, saldırganlara ve kışkırtıcılara karşı müsamahakar bir tutum takınmıştır.

6 Temmuz akşamı temsil verilirken çoğunluğunu AP'lilerin meydana getirdiği 300 kişilik bir grup, salona saldırmışlardır. Seyirciler, yanlarında aileleri bulunduğu için taşlı sopalı saldırıya karşı koyamamışlardır. Bunun üzerine gözü dönmüş topluluk gemi iyice azıya almış, bu arada bir jandarmayı de yaralamışlardır. Savcının müdahaleleri de hiçbir sonuç vermemiş, taş ve sopalarla kovalanan seyirciler canlarını zor kurtarmışlardır.

Zorbalar, bundan sonra kasabadaki devrimci avukatların yazıhanelerini taş ve kurşun yağmuruna tutmuşlardır. «Din uğruna cihad - Komünistlere ölüm» naralarıyla lise öğretmenlerinden Ahmet Yağbasan, Hüseyin Emrelioğlu, İsmail Hakkı Öztorun'un evleri tahrip edilmiştir.

Kolluk kuvvetleri ancak olaydan sonra müdahale etmişlerdir. 7 Temmuz günü suçüstü mahkemesine sevkedilenlerden altısı tutuklanmıştır.

Öğretmenler olayı protesto etmek üzere Atatürk Anıtı'na bir siyah çelenk koymak istemişlerse de, buna da izin verilmemiştir.

Sanıklar, yargıçları dahi «komünistlik»le suçlayarak Boğazlayan mahkemelerinde yargılanmalarına itiraz etmişlerdir.

FARUK SÜKAN
— 1 numaralı suçlu! —

TİP suçluyor

Zorbalık olaylarının artması ve seçim güvenliğini tehlikeye düşürmesi üzerine, TİP Merkez Yürütme Kurulu bir bildiri yayınlayarak mahalli zabıta ve devlet sorumluları yanında İçişleri Bakanı Sükan, Başbakan Demirel ve bütün hükümet erkanının olaylardan sorumlu olduğunu kamuoyuna açıklamıştır. TİP bildirisinde şöyle denilmektedir:

«AP iktidarı uzun zamandan beri irticaa karşı teşvik edici ve kanun çiğnenmesi halinde müsamaha edici tutum ve davranışları ile bu gibi olayları hazırlamak, irticaın inkışafına elverişli bir ortamı yaratmaktan dolayı siyasi sorumluluk taşımaktadır. Bundan başka Demirel Hükümeti ve Kayseri'de devleti temsil eden şahıslar, münhasıran Kayseri olaylarında gerekli önleyici zabıta tedbirlerini almamak ve olaylar patladıktan sonra saldırganlara karşı görevlerinin emrettiği şekilde harekete geçmemek suçlarını irtikaptan dolayı da, cezai ve hukuki sorumluluk taşımaktadırlar.

Harun Karadeniz'in verdiği dilekçe tahkikat evrakı ile birleştirilip değerlendirilmektetedir» **diyordu.**

Üzerinden bir yıl geçti... **Hâlâ katiller tesbit edilmemiş, cinayet dosyası savcılığın tozlu raflarında uyutulmuştur. Oysa Vedat'ın öldürülmesini *eleştiren gazeteciler,* aynı savcılığın olağanüstü gayretleriyle arka arkaya mahkum edilmektedir. En küçük gençlik hareketinde, aynı savcılık *gençlik liderlerini birer birer* yakalatarak demir parmaklıklar arkasına atmaktadır.**

Ama Vedat'ın kaatilleri, hem de hâlâ üzerlerinde cop, silah, kalkan taşıyarak «kanun namına» **aramızda dolaşmaktadır.**

Geçen hafta bir bildiri yayınlayan İTÜTOOB, İTÜ İnşaat Fakültesi ve İDMMAÖB başkanları, «Vedat'ın ölüm yıldönümünde Altıncı Filo şimdilik gözden kaybolduysa da *beklediği kapkaç düzeni* üslerle, ikili anlaşmalarla korunmaktadır. Vadat'ın ve Kanlı Pazar şehitlerinin katilleri koltuklarında rahatça oturabilmektedir. Şafak vakti yurt bastırmanın, Taksim'de işçilere, Kayseri'de aydın öğretmenlere saldırılar düzenlemenin hesabı mutlaka sorulacaktır. Yoksul dünya halklarının soygunu Aya kadar uzanırken, şunu kesinlikle belirtiriz ki, Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçilerine karşı, işçi ve köylünün önderliğinde verilecek kavgada gerekirse kanımızı Vedat gibi seve seve akıtacağız» **demektedirler.**

Evet, Vedat'ı öldürenlerden, *öldürtenlerden cinayetin hesabı* ergeç sorulacaktır. Bugün olmasa yarın.. Ama mutlaka..

Zoraki Demokrasi

Yaşar Kemal

İnsanoğlu harikulade çağlarından birisini yaşıyor. Apollo - II ve Luna - 15 aya uçtu. İnsanoğlu aya doğru giderken, tarihinin en başarılı günlerini yaşarken, kendi kendisiyle her zamankinden daha çok öğünürken dünyayı da düşünmeden edemiyor. Dünyadaki kötülükleri, zulümleri, aksaklıkları ister istemez aklına getiriyor. Bizde de ilk ay yolculukları başladıkları gün bir söz icat edildi hemen: «Eller aya, biz yaya..»

İnsanlar aya giderlerken insan kafası hep başka yönde çalışıyor. Aya gitmenin güzelliği karşısında, yerdeki insanın korkunç yoksulluğu... Yerdeki açlıklar, sömürüler. Yerdeki insanın sürünmesi... Bir yanda giden insan, bir yanda mağara yaşamı. Korkunç bir dengesizlik. Bir yanda aya giden bilim, bir yanda hiç okumamış milyonlar. Ayın bir yanı karanlık, hem de gözgözü görmez, zifiri bir karanlık, bir yanı ışıklar içinde şıkır şıkır...

Ve işin en yaman olanı, en acınacak yanı bu duruma gelmiş insanoğlu en ilkel durumlar içinde daha biribirlerini köle yapmak istiyorlar. İstiyorlar değil, insanoğlunun köleliği sürüp gidiyor. Normal bir insanın içinde elbette insan yaşayışındaki bu dengesizliğe tepki vardır. Ama bu tepki insanlar aya giderken daha da artıyor, yoğunlaşıyor.

Bu ay meselesi konuşulurken, insanlar aya gitmeğe hazırlanırlarken ben bizdeki demokrasiyi, aya gidenlerin bizim yurdumuzu işgal ettiklerini, bizim insanlarımızı, *bizim bir takım adamlarımızla* bir olup sömürdüklerini, bu yüzden de çok yoksul, bütün mümkünü çareleri kesilmiş insanlar olduğumuzu düşünüyordum. Yoksulluğumuz, çağımızdaki durumumuz bin*lerce kere yazıldı. Halimizi dirliğimizi* Mısır'daki sağır Sultan da biliyor. Şimdi bunu bir daha yazmayacağım. İçimizdeki övüncü, ay mutluluğumuzu bozmayacağım. Ne olursa olsun, insanlık aya gidiyor. İn*san olduğumuzdan* dolayı bu işte bizim de az da olsa bir övünç payımız olacak, değil mi? İnsan değil miyiz, dostlarımız, bizim gibi insanlar değil mi aya gidenler? Öyle değil mi?

1946 yılında demokratik hayata geçtik. Çok güzel. 1950'de Demokrat Parti halkın oylarıyla iktidarı CHP'den aldı. Daha da güzel.. Bu, iktidarı halkın oylarıyla CHP'den devralan Demokrat Parti'nin içinde bir tek demokrasi mücadelesi yapmış, demokrasi için çaba harcamış, demokrasinin ne olduğunu kavramış bir tek kimse yoktu. Bir tek kimse... Bunlar iktidara geçer geçmez, günler geçtikçe, kendilerini iktidara getirmiş demokratik düzeni yemeğe başladılar. Öylesine bir demokrasi düşmanlığı koydular ki ortaya, bu ortamda en küçük bir demokratik düzen kurulamazdı. Uyguladıkları düzen bir faşist düzen oldu ve iktidardan gitmemek için, yarımyamalak bir düzen olan demokratik düzeni her gün biraz daha ortadan kaldırmağa başladılar. İşi süre süre 1960 yılına kadar getirdiler. Artık uygulamaları bir faşizme geçiş dönemine gelmişti ki ordu el koydu.

Demokrat Parti kadrosu, Halk Partisi'nin ikinci takımı olmasaydı, Demokrat Parti'yi daha önce demokrasi için mücadele vermiş kişiler kurmuş bulunsalardı 1960 yılı sonucuna varmak için ortada çok az sebep olurdu. Demokratik ortamı oy kazanma ortamı sanıyorlar ve oyu alınca her bir şeyi uygulayabileceklerini, tekmil özgürlükleri ortadan kaldırabileceklerini sanıyorlar. Bütün başımıza gelenler bu yanlış, bu ilkel anlama yüzündendir.

1960 ihtilâlinden sonra bir Anayasa yapıldı. Demokratik kurumlar ortaya çıktı. Bir iktidarın hürriyetleri kısıtlama olanakları demokratik kuruluşlarla kısıtlandı. Demokrasiyi düşünmemiş, demokrasiyi bir oy derleme sorunu olarak bellemiş Demokrat Parti'nin üçüncü takımı olan Adalet Partisi, anayasaya karşı düşmanca davranışlara girişti. Halbuki onu iktidara getiren bu yeni anayasaydı ve bu anayasa bir çok tehlikelere onun yüzünden girmişti. Bu üçüncü takımdaki insanları ele alırsak, teker teker üstlerinde durursak, birkaç kişileri hariç, bunların çoğunluklarının faşist düşünüşlü kişiler olduklarını görürüz. Bunlar çoğunlukla demokrasiyi başa gelmiş bir bela sayıyorlar. Demokratik kuruluşları iktidarlarının önüne gerilmiş başa çıkılmaz bir bela sayıyorlar. En küçük bir fırsatta, bir ortamda anayasaya *karşı* koymayı, özgürlükleri ortadan kaldırmayı kendilerine ödev biliyorlar. Bir iktidar ki, iktidarda olduğu sürece, başka hiç bir iş yapmadan, yalnız anayasa kuruluşları ve özgürlükleri kısıtlamakla *uğraşıyor, bunun adına da demokrasi* deniyor.

Hiç bir demokraside Şadi Alkılıç böylesine mahkum edilemez. Bu mahkumiyet bir çağın yüzkarasıdır.

***Hiç bir demokraside Vedat Demirci*oğlu'nun katilleri böyle ellerini kollarını sallaya sallaya bir milletin vicdanının üstünde dolaşamazlar. Polisler üniversiteyi basıp yatağında öldürüyorlar bu genci. Buna bir koca milletin bütün *adaleti susu*yor, partileri susuyor, anayasa kuruluşları susuyor, cumhurbaşkanı susuyor... Herkes susuyor.**

Konya ayaklanması, Kanlı Pazar, Kayseri ayaklanması için susuyor koca bir millet.. Ve çok insan Türkiye'de, iktidarın tümü, muhalefetin bir kısmı demokrasiyi baş belası sayıyorlar... Kitaplar toplatılıyor, insanlar korkunç baskılar altında zulüm görüyorlar. Her İşçi Partilinin hayatı bir zulüm...

Böyle giderse bu demokrasi yürümez. Her zaman böyle göstermelik kalır. Çünkü demokratik düzen taraftarları azınlıkta... Çünkü diktacılar daha ağır basıyorlar Türkiye'de ve daha cesurlar... Bu demokrasinin yürümemesinden hepimiz sorumluyuz ama, en başta bir türlü demokrasiye alışamayan iktidar suçlu. En başta bu düzeni yıkmağa o çalışıyor. Elhak başarıyor da... İki yüz binlik kara ordu, yarım milyona doğru büyüyor. Bütün camiler iktidarın propaganda kürsüsü..

Ve insanoğlu aya gidiyor ve iktidar seviyesinde kitap yazıyoruz alanlarda. Çoğu en güzel kitaplarını toplatma barbarlığı içindeyiz.

Türkiye İşçi Partisi, camilere ve özel yerlere patlayıcı madde koyan ve koydurtan şahısların derhal meydana çıkarılmasını talep etmektedir. Aksi takdirde, esasen huzursuz olan bugünkü ortamda seçim güvenliği büsbütün ortadan kalkacak ve bunun tek sorumlusu AP iktidarı olacaktır. Biz, bomba olayının, irticai hareketin patlamasında ateşleyici rol oynadığına inanmaktayız. Yani bombayı patlatanların maksadı, Kayseri'de halkın dini inançlarına tecavüzde bulunmak suretiyle galeyan yaratmak ve bu galeyanı irticai maksatlarla istismar etmektir. Şu halde, patlayıcı madde koyan şerirlerin bir an önce yakalanması, son derece önemlidir. Hükümetin bu konuda zaaf göstermesini, Türkiye İşçi Partisi en azından, suçluları koruma şeklinde yorumlıyacaktır.

Keza Türkiye İşçi Partisi, saldırıları tertipliyenlerin de, derhal ortaya çıkarılmasını istemektedir. Bir AP milletvekilinin gazetelere verdiği yazılı demeç Adalet Partisi'nin ve Demirel hükümetinin üzerine kuvvetli şüpheler çekecek niteliktedir. Hükümetin bu demeç karşısında tutumunu belli etmesi ve Anayasa çerçevesinde faaliyet göstermeye mecbur olan bir siyasi teşekkül olarak, Adalet Partisinin, bu milletvekili hakkında ne gibi bir işlem yapılacağını açıklanması zorunludur.

Milletimizin büyük çoğunluğunu teşkil eden müslüman vatandaşlarımızın irtica hareketleriyle hiçbir ilişkisi olmadığına kesinlikle inanan Türkiye İşçi Partisi, Amerikan emperyalizminin kucağında beslenen sahte milliyetçilerin ve sahte din adamlarının kışkırtmaları karşısında vatandaşlarımızı uyanık olmaya davet etmektedir.»

Askeri mahkeme Özgüden'in davasına bakmayı reddetti

Dergimiz yönetmeni Doğan Özgüden, geçen hafta, «halkı ve askerleri kanunlara karşı gel*meye* teşvik ettiği» iddiasıyla Birinci Ordu Askeri Mahkemesi önüne çıkmış, ancak askeri mahkeme prensip olarak sivil şahısları yargılamayı reddettiği için dava dosyasını Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndermiştir.

Bilindiği gibi, Doğu bölgesine atom mayınları döşenmesi te*şebbüsü üzerine yazdığı* «Cinayet yerine intihar» başlıklı yazıda Özgüden, bu teşebbüsün milyonlarca Türkiye vatandaşını ölüme mahkum edeceğini açıklayarak hükümetin tutumunu şiddetle eleştirmişti.

Bunun üzerine zamanın Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural, Birinci Ordu Askeri Savcılığı'na bir yazı göndererek, ANT Dergisi'nin Bizim Radyo'nun Türkiye'deki basın organı rolü oynadığını bildirmiş ve hakkında T.C.K.'nun 153 ve 155. maddelerine göre dava açılmasını istemişti.

İki yıl önce Özgüden'in ifadesini alan askeri savcılık, neticede askeri mahkemelerin sivil *şahısları* yargılayamayacağı gerekçesiyle «görevsizlik» kararı vermiş ve dosyayı sivil mahkemelere havale etmişti.

Dava iki yıl kadar sivil mahkemelerde dolaştıktan sonra 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nce ele alınmış, ancak 5. Ağır Ceza Mahkemesi de, «askerleri kanunlara itaatsizliğe teşvik» suçunun askeri mahkemede yargılanması gerektiği kararını vermiştir. Ne var ki, 5. Ağır Ceza Mahkemesi Başkan Vekili Azmi Çankaya, davaya sivil mahkemenin bakabileceği görüşüyle karara muhalefet etmişti.

Oy çokluğuyla verilen bu karar üzerine dosya tekrar Birinci Ordu Askeri Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

Geçen salı günü Birinci Ordu Askeri Mahkemesi'nde yapılan duruşmada Doğan Özgüden, yazıyı memleketin yüksek menfaatlerini düşünerek yazdığını, askeri mahkemeye güveni bulunduğunu, ancak gazetecilerin sivil mahkemelerde yargılanmasının prensip meselesi olduğunu belirtmiş ve ortada bir görev ihtilafı bulunduğunu söylemiştir.

Askeri Savcı da, daha önceki görüşünde ısrar ederek, askeri mahkemelerin gazetecileri yargılayamayacağını bildirmiştir.

Bunun üzerine askeri mahkeme de, bu görüşe katılmış ve ortada bir «görev ihtilafı» bu-

lunduğu için Özgüden'i yargılayacak mercii tayin etmek üzere dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Özgüden, ancak Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararından sonra yargılanabilecektir.

Geçen hafta ayrıca «Kanlı İktidarın Ortakları» başlıklı yazısından dolayı Yaşar Kemal ile Alpay Kabacalı, «polis kuvvetlerini tahkir» iddiasıyla 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmışlardır.

Öte yandan, ANT mensupları aleyhine savcılıkça yeni soruşturmalar açılmıştır. Özgüden'in **«Kendimizi Aldatmayalım»** ve **«Elbette İşgal Edilir»** başlıklı yazılarından dolayı Özgüden ve Kabacalı hakkında, **«Amerikan Eğitim Üslerinde İşgal»** başlıklı yazıdan dolayı Kabacalı hakkında ve halen hapishanede bulunan arkadaşımız Osman Saffet Arolat'ın hapishaneden yazdığı **«Gençlere Polis Merkezinde Nasıl Zulmedildi?»** başlıklı yazıdan dolayı Arolat ve Kabacalı hakkında **«halkı kanunlara karşı gelmeğe teşvik»** ve **«sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete tahrik»** iddiasıyla dört soruşturma b... den açılmıştır.

İşte emekçi yönetimi budur!

işçilerin el koydukları işletmede üretim arttı

ÇORUM'un Alpagut Kömür İşletmesi, 13 Haziran tarihinden beri, maden işçilerinin işgali altındadır. Türkiye'de belki de ilk defa, işçiler, çalıştıkları, emek verdikleri işyerini bizzat yönetmekte, gelirine kendileri elkoymaktadırlar.

Çorum Özel İdaresi'ne ait Alpagut Linyit İşletmesi'nin bölge müdürlüğünü Birleşik Maden İşçileri Sendikası Alpagut Şubesi Başkanı Mehmet Kocatüfek yapmakta, muhasebe ve satış işleri ise, eskisi gibi, kadrolu memurlar tarafından yürütülmektedir.

Alpagut işletmesi, 1945'te kurulmuştu, birkaç sene öncesine kadar özel idareye her yıl yüzbinlerce emek kârı veriliyordu. İşletme, köylünün tarım yaptığı tarlalar istimlak edilerek faaliyete geçirilmişti. Geçimlerini tarımdan sağlayan köylüler, zorunlu olarak, maden işçisi olmuşlardı. İşletme her yıl yüzbinlerce lira kâr ediyordu, fakat köyün okuluna dahi kömür verilmiyordu.

Üstelik son zamanlarda işçilerin emeklerinin karşılığı da verilmez olmuştu. 73 günlük ücretleri verilmediği için işçiler işletmeyi işgal etmekten başka çıkaryol bulamamışlardı. Daha önce Ankara'ya sendika yöneticileri gidip gelmişler, fakat her defasında alayla karşılaşmışlardı.

Bunun üzerine bıçak kemiğe dayanmış ve işçiler 13 Haziran günü işletmeyi işgal etmişlerdir. İşgalden altı gün sonra Vali olay yerine gelmiş ve ocaktaki işçilere «Sabredin... Ben de çarık giydim. Ben de emekçi çocuğuyum» diyerek yine uyutma yolunu tutmuşsa da, işçiler bu defa oyuna gelmemişler ve «Açız, ot yiyoruz...» diye Valiyi geri çevirerek işgal hareketini sürdürmüşlerdir.

Jandarma Komutanı ise, «Devlet kuvveti getirtirim» diyerek işçiye gözdağı vermek istemişse de, işçilerin konuşmalarını dinleyince gözyaşlarını tutamayarak ağlamağa başlamıştır.

İşçiler fiili durum yaratıp işletmeyi bizzat yapmağa başladıktan sonra, üretim de birden bire artmış bulunuyor. Sendika Başkanı Mehmet Kocatüfek, «Fiili durumdan sonra üretim yüzde 50 oranında artmıştır. 260-300 ton arasında olan günlük üretim bugün 410-450 ton arasında değişmektedir» demiştir. Bunun nedenini, «Aynızamanda yönetici olan işçiler, ne kadar çok çalışıp üretimi artırırlarsa, çıkarlarının da o kadar iyi olacağını biliyorlar» şeklinde açıklayan sendika başkanı, «Fiili durumdan önceki 7 - 8 bin liralık günlük peşin satışların bugün 30-40 bin liraya ulaştığını» da belirtmiştir.

Alpagut Linyit İşletmesi, birbuçuk aydan beri mühendissiz bulunmaktadır. İşletmenin Bölge Müdür Vekili ve Muhasebe Müdürü birkaç gün önce işyerine gelerek «Ben müdür vekiliyim» diye içeri girmek istemişse de, işçiler tarafından geldiği otomobile bindirilip geri gönderilmiştir.

İşçiler bütün gün çalışıp üretimi yaptıktan ve ürettikleri kömürleri sattıktan sonra madenin ihtiyat parasını ayırmakta, kalan parayı da emeklerinin karşılığı olarak aralarında bölüşmektedirler.

Sendika başkanı, fiili duruma son vermek için toplu sözleşmenin sağlayacağı haklar yanında normal bir çalışma düzeni de istemekte ve bu düzen için de «Politik amaçlarla yüksek ücretli işçi alınmamasını, hak etmeyenlere keyfi zam yapılmamasını, işçi psikolojisini bilen yöneticilerin işbaşına getirilmesini, peşin satış yolunun tutulmasını, işçi - işveren ilişkilerinde samimi davranılmasını» şart koşmaktadır.

Alpagut Linyit İşletmesi'ndeki fiili durum, aslında emekçi sınıfların üretimin bizzat emekçiler tarafından yönetimini ve denetimini öngören sosyalist uygulamanın küçük bir örneğini teşkil etmektedir. Aradaki bürokratların tasfiye edilip işçilerin kendi çalıştıkları işyerine sahip çıkmalarından sonra üretimin düşmemesi, aksine artması da, kapitalist - bürokrat ikilisinin sosyalizme karşı yönelttikleri suçlamaları iflas ettiren kesin bir cevap olmuştur.

Alpagut linyit işçileri, Türkiye'nin sosyal mücadele tarihinde, şüphesiz, müstesna bir yer işgal edeceklerdir.

Emekçilerin yönetim ve denetimine bizzat elkoydukları Alpagut Linyit İşletmesinden iki görünüş... İşçiler kısa zamanda üretimi ve satışı artırarak kendi emeklerini ve yurdun doğal kaynaklarını çok daha iyi değerlendirebileceklerini ispatlamışlardır. Bu sonuç, sosyalist uygulamaya yöneltilen suçlamalara da susturucu bir cevap olmuştur.

Doğu'da hayvan Yetiştiren köylü kan ağlıyor...

Gene kıtlık var doğuda. Yağmurlar yağmadı. Meralarda otlar çıkmadan filiz halinde kurudu. Biçim zamanı geldiği halde çayırlardaki otların boyu otuz santim bile değil. Böyle kurak giderse ekin de olmayacak. Bunun doğal sonucu olarak, devlet baba tedbir almadığından (zenginlere kredi vermekle meşgul, boş değil) hayvanlar ucuzladı. Aslında ucuzlamaması gerekir. Çünkü, İran'a koyun, Rusya'ya da kocabaş hayvan satışı yapılması için sözleşme var. Hayvanlar oraya değerine satılacağı için, köylünün hayvanlarının ucuzlaması söz konusu olmamalıydı ya... Devlet mekanizması zenginlere kredi verme işi ile meşgul dedik ya. Boş vakti olmuyor. Dışarıya satış sözleşmesi olmasa bile gene hayvanların ucuzlaması gerekmezdi. Buradan alınan hayvanlar batı halkına veya etbalık kurumuna, kasaplara gene değerine satılmaktadır. Etin ucuzlamaması bunun kesin kanıtı değil midir?

Ama tüccarlar, fırsatı ganimet sayarak, söz birliği ettiler. Hayvanları bir süre için almadılar. Köylü umutsuzluğa düştü. Hayvanlarını kökten sürme götürüyor pazarlara. Gel gör ki, para etmiyor hayvanlar. Alabildiğine bir ucuzluk. Babam üç atı götürmüştü de, 550 lira ancak vermişlerdi. Üç at ancak beş çift ayakkabı alabiliyordu. Yada yüz kilo kadar domates. Normal fiatı bin lira olan tosunlar, şu anda 300 liraya gidiyor.

«Cambaz» deyince ipte oynayan, el marifetleri yapan kimse aklınıza gelmesin. Bu cambazlar tüccarların gözü açık adamlarıdır. Bütün görevleri tüccarlar yararına halkı kandırmaktır. Bir çeşit komisyoncu. Bunlar köylerden malı topladıktan sonra, yalandan derler ki: «Üzerimde param yok. Bankadan almadım. İki gün sonra getirir paranızı veririm.» Köylüler de inanır. Malı götürür tüccarlara, tabii hem kârını hem de komisyonlarını alarak satarlar, getirir köylünün parasını da dağıtırlar.

Haziranın ikinci haftasıydı. Hayvanların değerinin iyice düştüğü günler. Hayvan pazar meydanı dar geldiğinden, belediye, meydanı, Kars'ın dışına çıkarmıştı. Karadağ'ın burnuna. Karadağ'ın eteği çok taşlıktır. Sanki gökten dolu düşmüşcesine... Orada pazar kurulunca alış veriş başladı. Başladı ya, başlamaz olaydı. Bütün tüccarların, bütün cambazların sözü bir. Hepsinin ağzı bir. Fiatlar alabildiğine düşük. Köylüler şaşırdılar malın bu kadar birden bire düşeceğine. Dayanamadılar. Ne acı ile, ne zorlukla kazanmışlardı. Oysa şimdi kazandıkları para etmiyordu. Para eden hayvanların, birinin fiyatına da üç çuval un alıp götüremiyorlardı. Acılıydılar sabırları tükeniyordu. Onların o acılı gününde, cambazlar üstelik alay ediyor, kaşlarına gülüyorlardı. Şimdiye kadar bu alaya alınmaya katlanmışlardı. Ama ya şimdi, ölümden öte ne vardı? Zaten sağ sağ ölmüşlerdi. Taşa sarıldılar. Cambazlarla, tüccarların üzerine yürüdüler. Tüccarlar taksilerine, paytonlara bindi kaçtılar. Gene aynı sınıfın insanları karşı karşıya kaldılar.

Çıkarına aykırı düşenler «gene bir kürt, şii çatışması» dedi, olayı geçiştirdiler.

Vahim bir ders

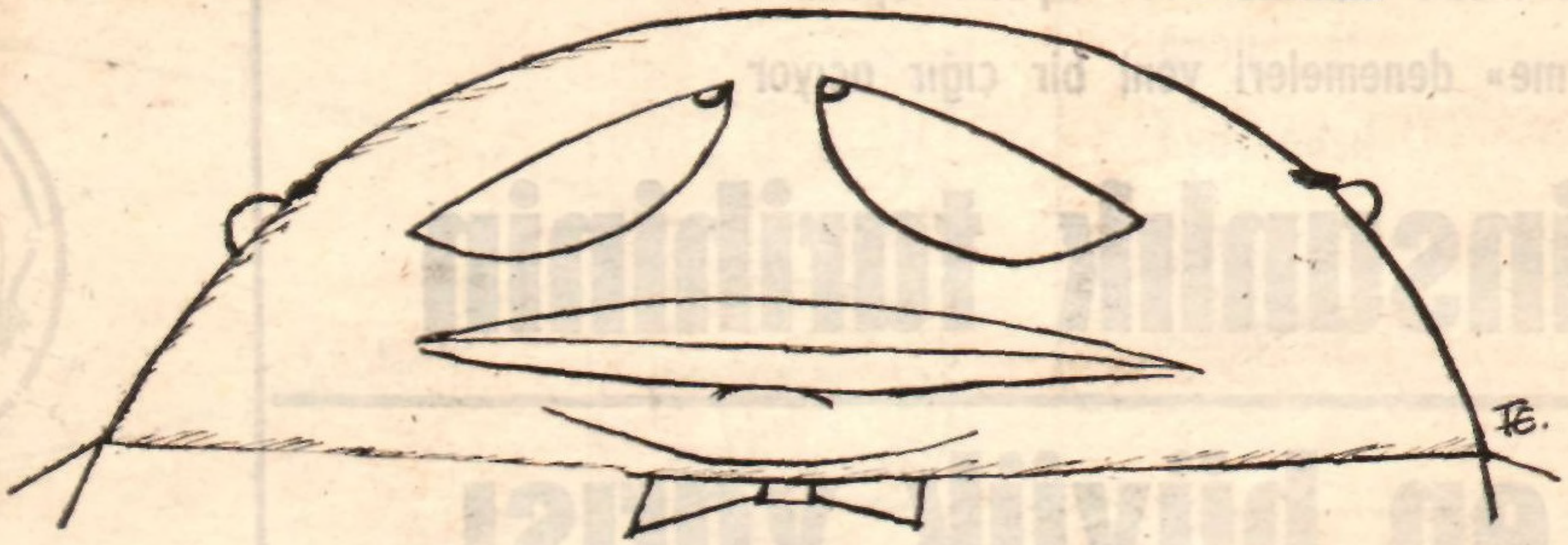
Herdem taze, herdaim nikbin sayın İçişleri Bakanımız Sükan'ın Kayseri olayları üzerine, yine, «Her türlü tedbir alınmış, daha vahim olayların meydana gelmesi önlenmiştir,» dediğini radyoda işittim de hatırıma geldi: Yine böyle nikbin biri Amerika'da cinayetten hüküm yemiş, elektrikli sandalyaya götürülüyormuş. Herifçioğlu bir ara cellatlarına dönmüş «Bu,» demiş, «benim için iyi bir ders olacak!»

Onun gibi, şimdi acaba bizim sayın İçişleri Bakanımız da, ne gibi bir «mahrem» bilgiye dayandığını bilemediğimiz bir nikbinlikle mi konuşuyor, yoksam cümle devrimcileri ileride başlarına gelebilecek daha «vahim» kazalara karşı uyarmak gibi bir halis niyeti mi dile getiriyor?

Sen tut, güpegündüz, on bin kişiyi topla, git öğretmenlerin kongresini bas, önüne geleni sopadan geçir, kitap satan dükkanları, avukat yazıhanelerini, öğretmen lokalini yık, kitapçının biri bir elinde Atatürk büstü, bir elinde Kur'anla dışarı fırlayıp anca kurtarabilsin canını, sonra ordan geçen bir hatunu soy ve perişan et, anasından emdiği sütü burnundan getirt, ağızlarda, dövizlerde - ve nicedir olayların ardındaki basında - bir Endonezya, katliam, kan seli, ölüm, mezar sözüdür gitsin...

Ve sonra İçişleri Bakanı olacak zat gelsin bize, «Hâlimize şükredelim, daha kötüsü olmadı,» desin. Pes vallahi! İçişleri Bakanı, bana öyle geliyor ki, ya vahametin ne olduğunu bilmiyor, ya da iyi bir derse ihtiyacı var.

T. AĞAOĞLU

MENDERES'in DRAMI

Stratejik kördüğüm ve C.H.P.

İdris KÜÇÜKÖMER

BUGÜN Türkiye'de ısrarla içten ve dıştan örülen bir kördüğüm vardır. Bu, sınıf mücadelelerinin karmakarışık edilmesiyle örülmektedir. Bilindiği gibi, Frikya Devleti'nin kurucusu olarak kabul *edilen Gordius'un araba oku ile boyunduruğu bağ*layan karışık bir düğüm yaptığına ve efsaneye göre bu düğümü çözenin Asya'nın fatihi olacağına inanırlardı. Yine bilindiği gibi, İskender düğümü çözememiş, ancak bir kılıç darbesiyle kesmişti.

Türkiye'deki kördüğüm tarihi olarak belirmiş, bunda emperyalizmin büyük rolü olmuştur. Bu ekonomik statüleri, sınıf yapıları ve ideolojileriyle birbirlerinin yanında olmaları güç gözüken grup veya sınıflar tarafından ve Türkiye'ye has ters bir gelişme içinde elbirliğiyle *gerçekleştirilmiştir*. Elbette bu düğümün tam çözümü bir devrimle olabilecektir. Fakat bu, devamlı bir mücadeleyi gerektirir; yoksa çözüm, kalıcı elinde bir İskender darbesinde değildir.

Durumu açıklayabilmek için, CHP tarafından ileri atılan ve birbiriyle ilk bakışta uyuşmaz gözüken iddiaları hareket noktası olarak almakta yarar vardır:

1. Aslında İsmet Paşa'nın kaleme aldırdığından şüphemiz bulunmayan bir yazı 5 Mayıs 1969 tarihinde Milliyet Gazetesi'nde Metin Toker *imzasıyla çık*mıştır. Son derece önemli olan bu yazının başlangıcını tekrar hatırlatalım:

«Türkiye'de 'kudret' manasındaki 'iktidar'ın gerçek sahibi tartışma konusu sayılsa yeridir. Cumhuriyetin *kuruluşundan bu yana... Türkiye'yi idare eden* sağlam kuvvetler, hep CHP tarafından temsil edilmiştir.»

Bu ifade, gerçekten, tarihi olarak doğru gözüken temel bir varsayımdır. Sözü edilen sağlam kuvvetlerin *durumuna*, ANT'ta daha önce değinmiştik. Bu güçlerin en üstünde açıkça bürokratik yönetici klik yada şebeke yeralmaktadır. Daha aşağıda ise, küçük burjuva kategorisine sokulacak memurlar büyük ölçüde yeralır, hattâ öğrencilerin önemli bir kısmı da buraya girerdi. Aslında sağlam güç denilen hiyerarşik, karmaşık ve tarihi güç, esas güçtür. Ve CHP, büyük ölçüde işte bu gücü ve onun ideolojisini temsil etmektedir.

2.

a) Fakat, bunun yanında, yukarıdaki ifadelerle uyuşmaz gözüken yeni bir rol vardır. Bu, Paşa'nın genel sekreter Ecevit'e verdiği bir roldür. Nitekim, Bülent Ecevit, ısrarla hem aydın - halk yada bürokrat - halk çelişkisini kabul edip bu çe*lişkinin halen devam ettiğini söylemekte*, hem de sık sık sömürüden sözetmektedir. Mevcut düzeni de **«sömürü düzeni»** kabul ederek bu sömürü düzenini değiştireceklerini ilave etmektedir.

b) Bize göre, **«sağlam güçleri temsil»** ile daha da *uyuşmaz gözüken ifadeleri*, son zamanlarda CHP'nin yayın organı Ulus'ta çıkan iddialı yazılarda bulabiliriz. Tutarsız da olsa, bu yazılarda marksist terimler de kullanılmaktadır. Nitekim, 13 Temmuz 1969 tarihli Ulus başyazısında:

«*Batılı sol uç partilerin, akımların* önderleri ciddi adamlardır. Genel markşçı - leninci öğretiden esinlenmekle beraber, hiçbir zaman yaşadıkları ülkelerin gerçeklerini gözden kaçırmayan adamlardır. Birkaç yüz öğrencinin bir iki şehirde çıkardıkları *karışıklıkla iktidara gelemeyeceklerini*, gelseler bile bir sınıfa dayanmadan bu iktidarı yürütemeyeceklerini bilen adamlardır. Hele hele, yapıları icabı sağda olan bazı güçlere ümit bağlamayı, akıllarının kenarından bile geçirmeyen adamlardır.»

«Kendilerini solda sandıkları halde üst - yapı *kurumlarının korunmasını devrim olarak nitelendir*mekte; alt - yapı değişikliğini savunanları, bunun için gerekli yolları açmaya çalışanları karşı - devrimcilikle suçlamaktadırlar. Bunun adına radikal sol değil, çocukluk ve cahillik denir. Hem de, so*nunda zararı bütün Türkiye'ye dokunacak bir ço*cukluk ve cahillik. Elmalarla armutları, Lenin'in öğretileriyle Marcuse saçmalıklarını, devrimle karşı - devrimi, vatanseverlikle satılmışlığı birbirine karıştırmamaları için, artık biraz okuyup da büyü*mek zamanları gelmemiş midir?»* denilmektedir.

15 Temmuz tarihli Ulus'ta ise, **«Maskelilerin, iki amacı da gerçekleşmeyecektir!»** adlı çerçeve içindeki yazıda ise:

«Türkiye, sanki 1940'ların Çin'idir ve Japon işgaline benzer bir Amerikan işgali altındadır. Sanki Mao'nun yaptığı gibi, önce işgalciye karşı savaşmak zorundadır.» denilmektedir.

Fakat aynı yazıda, CHP'nin sınıf partisi olmadığı, geniş *halk kitleleri partisi olduğu* da açıklanır. Yukarıda 1 ve 2. maddelerde yeralan ifadelerin uyuşmazlığının sebebi nedir? Paşa, CHP'nin hiçbir zaman seçim kazanamadığını yada oylarının oranının düştüğünü bilir. Hayatınca gözlediği bu *gerçeği 1969'da artık iyice dikkate almak ister.* CHP, Türkiye toplumunu çelişik olarak burjuva ideolojisi içinde sınıfsız bir toplum olarak görmek ister. Fakat bunun böyle olmadığı da artık anlaşılır hale gelmektedir. Aslında CHP'nın, **sözde devrim*lerinden*** *çok eskiden beri taviz vermesinin sebebi*, kendilerinin temsil ettiği bürokrat klik ile halk çelişkisini görmüş olmasındandır.

Osmanlı bürokrasisinin tanzimatten sonra Jön Türk hareketiyle kapitalist ideoloji aktarmalarına *devam ederken, bir yandan da burjuvazi yaratmak* istediği artık bilinmektedir. İleride bu yeni sınıf, komprador olarak yada sanayileşmede emperyalist ülkelerle tamamlaşarak bürokrasiye karşı ağırlığını gittikçe artırabilecekti. Yeteri derecede egemen iç sınıflar olamayınca, Osmanlı bürokrasisi, gavur ideolojisi yanında otokrasiyi de temsil eder olmuştur. Burada tarihi kördüğümün sıkılaştığını görüyoruz. Bürokrasi, bir yandan tarihi otokrasiyi, bir yandan da batılaşma yada yabancılaşmayı temsil yolunda iken, fakirleşen üretim aracı sahipleri, fakir köylüler, bilindiği gibi, islami değerler sistemi içinde toplanmıştı. Bu kitleler, kimin yanında, kimin karşısında olabilirdi? Böyle bir safhada, henüz yeterli bir bilinçle yerli ve yabancı sermayeye ve büyük toprak sahiplerine karşı olamayacaktı. İşte burada meşhur sözü hatırlayalım:

«İşçiler, örgütlenmemiş kitleler halinde iken... proleterya kendi düşmanına karşı değil, fakat düşmanının düşmanına karşı döğüşür...»

Yani, endüstriyel burjuvaziye karşı değil de, onunla çelişen mutlak monarşinin kalıntılarına, büyük toprak sahiplerine, endüstriyel olmayan burjuvaziye, küçük burjuvaziye karşı döğüşür.

Bugün Türkiye'de mevcut proleterya, fakir köy*lüler ve yarı proleterler*, tarihi gelişmenin sonucu, kendilerini önce tarihi bürokrat otarşisi karşısında buldular. Terakkiperver Fırka, Serbest Fırka, Demokrat Parti gibi kuruluşları örgütleyen bürokratlar, bu gerçeği değerlendirebilmişlerdi.

Türkiye bürokrasisi, geleneği icabı gavurlukla *özdeş düşürülmeye açıktır. İdeoloji olarak* aktarılan batı kanunları, özü gereği giderek emperyalistlerle işbirliği yapmaya, tamamlaşmaya mecbur yerli sermayedar sınıfın, toprak ağalarının işine daha çok yaramıştır. Nitekim, bürokrasinin getirdiği sen*dikacılık, genel olarak* **«sarı sendikacılık»** *olmuştur.* Şüphesiz bütün bunlara rağmen proleteryada, fakir köylülerde yer yer meydana çıkan kıpırdanmalar, temel çelişkilerin bilincine götürecek anlamlı işaretlerdir. Sol kuruluşlar bu olaylara öncelik vermelidir. *Bugün parçalanmış görünen solu, ancak* bu gelişmeler birleştirecektir.

İşte bu gelişme ortamında, ilk çelişmeyi, yani bürokrat - halk çelişkisini Paşa daha iyi görmesin, mümkün değildir. Bu çelişkiyi ele alan Ecevit, partinin **sözde halkçılık** ilkesine sarılmaktadır. İşte burada sömürüden sözedilmekte, yukarıya aldığımız ifadeler kullanılmaktadır. Fakat hemen gözleneceği gibi, bunlar mistik, metafizik sloganlar halindedir. Yoksa:

a) Paşa - yada Ecevit - o halde, sözünü ettikleri sömürüyü tanımlamalı, buna bir ölçü bulmalıdırlar;

b) Bu sömürüyü kaldırmak için **tutarlı araçları** açıklamalıdırlar;

c) Ecevit, asıl kendilerinin devrimci olduğunu söylüyor. CHP, devrim yapmadı. Sadece sözde devrim yaptı. Aksi iddia ediliyorsa devrimi tanımlamalıdır;

d) Ulus başyazısında ifade edilen alt - yapı ve üst - yapı ne demektir? Bunlar arasında nasıl bağlantı vardır? Belirtilmelidir. Hem bunlardan söz edin, hem de biz sınıf partisi değiliz, deyin. Bu bir oyun değilse, CHP'nin perişanlığının işaretidir. Eğer yukarıki ifadelerde samimi iseler;

Sömürülmeyi sağlayan üretim ilişkileri, tarihi olarak değiştirilmeye açık bir olgunluğa varmış mıdır? Bu değiştirmeyi gerçekleştirecek devrim kimler tarafından yapılabilecektir? Yada sömürülen sınıfların Türkiye'deki durumu nedir? Belirtilmelidir.

*İktidara ortak bürokrasinin bir kanadında yer*alanları «kılıç» diye kullanmak isteyen, kendilerini İskender sanan eksik şematik ezberciler ile CHP arasında bir dalaşma var gözüküyor. Aslında CHP'nin temsil ettiği bürokrasinin olayları değerlendiremeyen *aceleci bir kanadı, CHP ile bir metod tar*tışması yapar gözükmektedir. Aslında ideolojileri ve gelenekleriyle bunlar arasında biz fark görmüyoruz. Bürokrasi ahtapotu aynada fazla oynak bir kolunu görmekte, onu hizaya getirmeye çalışmaktadır. İk*tidara ortak bu güçler, ne metodu* kullanırlarsa kullansınlar, mayaları aynıdır. İktidarı paylaşır haldedirler. Paşa bunu biliyor. Amerika da, Rusya da biliyor. Fakat hükümeti de paylaşmak istiyorlar. Bürokrasi hükümeti kaybetmişti. Bunu geri istiyor. Paşa bu geri almada kendi usulünü anlamayan aceleci evladlarını çocuk gibi azarlıyor. Durum bu olunca aceleci yada sabırlı olanlar, kördüğümü sıklaştırma fonksiyonunu görüp görmedikleri sorusunu kendilerine sormalılar. Bu bir...

Amerika ne istiyor? Onu da kendi kendilerine sormalılar, bu da iki...

«Aya insan indirme» ve «aydan toprak getirme» denemeleri yeni bir çığır açıyor

insanlık tarihinin en büyük yarışı

BUNDAN 12 yıl önce Sovyetler Birliği'nin uzaya «Sputnik» adında bir yapma uydu fırlatmasıyla başlayan insanlık tarihinin en büyük yarışı, geçen hafta girişilen iki deneme ile en kritik safhasına girmiştir.

Bilindiği gibi uzay yarışı, 1961 Nisan'ında yine Sovyetler Birliği'nin uzaya ilk insanı, Yuri Gagarin'i göndermesiyle adamakıllı şiddetlenmiş ve çok geçmeden **«aya ulaşma»** yolunda dev bir mücadele başlamıştı.

Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika arasındaki uzay yarışının bu aşamasında başlıca iki hedef vardır: Dünyaya aydan parça getirmek ve ay yüzüne ilk defa insan ayağı bastırmak...

Mücadelenin cesametini değerlendirebilmek için, insanoğlunun uzaydaki macerasına kısaca bir gözatmak lazımdır.

Sovyet kozmonotu Yuri Gagarin'in uzaya ilk çıkışı 12 Nisan 1961'de Vostok füzesiyle olmuştur. Gagarin dünyanın yörüngesinde bir defa dolaşarak yeryüzünü dışarıdan gören ilk insan olmak ayrıcalığını kazanmıştır. Bunu, yine Sovyet kozmonotu German Titov'un 17 turluk uzay gezisi izlemiştir.

Amerikalılar ise, dünyanın yörüngesine ilk astronotu ancak Gagarin'den bir yıl sonra, 1962 şubatında sokabilmiş. John Glenn dünyanın çevresinde üç tur atmıştır. Aynı yılın mayısında Amerikalı Scott Carpenter da, Glenn'in üç turluk uzay gezisini tekrarlamıştır. Ne var ki, üç ay sonra Sovyet kozmonotları Andrian Nikolayev 64, Pavel Popoviç de 48 turluk iki uzay gezisi yaparak Amerikalıları bir kez daha geride bırakmışlardır.

Sovyetler Birliği'nin uzay yarışında önde gitmesi üzerine zamanın cumhurbaşkanı Kennedy, uzay çalışmalarına hız verilmesini ve 1970'ten önce aya gidilmesini istemiştir. Bundan sonra uzay mücadelesi adamakıllı şiddetlenmiş, Sovyet kozmonotları Bikovski ile Treşkova, Vostok - 5 ve Vostok - 6 uzay gemileriyle aynızamanda yörüngeye girerek uzayda ilk randevuyu gerçekleştirmişlerdir. 12 Ekim 1964 tarihinde ise Sovyet kozmonotları Komarov, Feoktistov ve Yegorov, Voskhod 1 aracıyla uzayda ilk «üçlü» geziyi yapmışlardır. 1965 martında da Sovyet kozmonotu Leonov, uzayda ilk yürüyüşü yaparak ay yarışında çok ileri bir adım atmıştır. Bundan beş gün sonra Amerikan astronotları Grissom ile Young uzayda «ikili» uçuş yapmışlar, 1965 haziranında da yine Amerikan astronotları Mc. Divitt ile White uzayda yürümeyi başarmışlardır.

Bundan sonra Amerikalılar uzay yarışında büyük ilerleme göstermişlerdir. Grissom ile Young'un uzayda «ikili» uçuşunu, daha sonra 9 çift fasılalarla tekrarlamışlardır. Gemini araçlarıyla yapılan bu uçuşlarda Amerikan astronotları, uzayda 14 gün kalarak aya gidip dönülebileceğini ispatlamışlardır. Bu uzay denemeleri sırasında üç Amerikalı astronot da, ANT'ın daha önceki sayılarında açıklandığı gibi, özel sektörün sağladığı malzemelerin kalitesizliği yüzünden hayatlarını kaybetmişlerdir. 27 Ocak 1967'de Apollo 1 uzay aracının kapsülü ateş almış ve içinde bulunan Grissom, White ve Chaffe yanarak ölmüşlerdir.

Bundan üç ay sonra da Sovyet kozmonotu Viladimir Komorov, uzaydan dönerken iniş paraşütünde meydana gelen bir arıza yüzünden yere çakılarak can vermiştir.

Bu kazalara rağmen uzay araştırmaları durmamış, bu yılın ocağında Amer'kalı Frank Borman, James William Anders'in yönettikleri Apollo - 8 ile ay çevresinde yörüngeye girip ekrar dünyaya dönmüşler ve bugünkü denemenin ilk adımını atmışlardır. Bu denemeden hemen sonra Sovyetler, daha büyük bir deneme yaparak uzayda ilk kozmik istasyonu kurmağa muvaffak olmuşlardır. Soyuz - 4 ve Soyuz - 5 araçlarıyla yapılan bu denemede Kurunof ile Yeliseyev, gemilerini terkederek Şatalof ve Beregovoi'nin bulunduğu gemiye geçmişlerdir.

Amerikalıların ay yolunda yaptıkları son deneme ise, bu yılın mayısında Stafford, Young ve Cernan'ın ay yörüngesinde 31 defa dolaşmaları, ayrıca ay yörüngesinde iken bir örümceğin araçtan ayrılıp tekrar geri dönmesi olmuştur. Böylece, insanoğlunun aya inmesinin mümkün olduğu da ispatlanmıştır.

Halen Apollo - 11 aracıyla ay yörüngesinde bulunan Neil Armstrong, Edwin Aldrin ve Michael Collins'in aya iniş ve dönüş denemesi başarıya ulaştığı takdirde insanoğlu ilk defa aya ayak basmış olacaktır. Apollo - 11 denemesinin çeşitli safhaları, bu sayfadaki krokide ayrıntılı biçimde gösterilmiştir.

Ancak, Amerikalıların **«aya insan indirme»** denemesinin son hazırlıkları yapılırken, Sovyetle. Birliği de sessiz sedasız bir denemeye girişerek **«aydan toprak getirmek»** üzere uzaya Luna - 15 aracını fırlatmıştır. Luna - 15'te insan bulunup bulunmadığı başlangıçta açıklanmadığı için, Sovyet denemesi, aylardan beri Apollo - 11 için yoğun bir propaganda kampanyası açmış bulunan Amerikalıların keyfini kaçırmıştır. Zira, aya insan indirmenin yanı sıra Apollo - 11 denemesinin en önemli amaçlarından biri de, aydan toprak getirmektir. Bu sonucu elde edebilmek için aradan geçen zaman zarfında Amerikan Uzay Dairesi (NASA) tam 250 milyar Türk lirası harcamış, pilotlu 21 uzay uçuşu yapılmış, denemelerin çeşitli alanlarında 300 bin bilgin, mühendis ve teknisiyen görev almıştır.

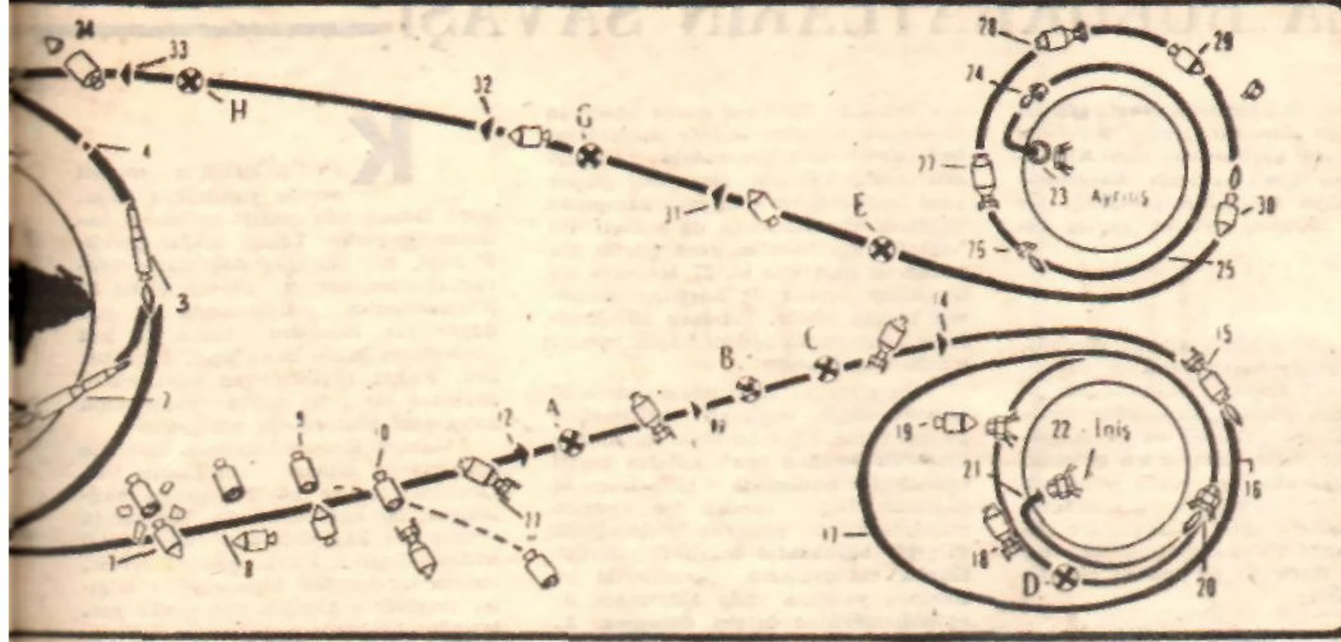
Aya insan indirilmesi şüphesiz büyük bir başarıdır. Ancak bu başarı büyüklüğü oranında da tehlikelidir. Nitekim haziran ayında Varşova'da yapılan Uluslararası Otomasyon Kongresi'nde uzaya insan mı, yoksa robot mu gönderilmesi gerektiği Sovyet ve Amerikan bilginleri arasında tartışma konusu olmuştur. Sovyetler Birliği Bilginler Akademisi Başkanlık Divanı üyesi ve Sovyet delegasyonu başkanı Boris Pietrov, **«Uzaya insan mı, yoksa robot mu gönderilmeli meselesini enine boyuna inceledim. Şunu söyleyebilirim ki, otomatik tesisler gittikçe gelişmektedir. Bu bakımdan robotlara en karmaşık işlemleri yaptırmak mümkün olabilecektir. Hiç şüphesiz ki, insanoğlu da uzaya çıkacaktır. Fakat insanın yapabileceği çok sayıda önemli işi robotlara gördürmek mümkündür.»** demiştir.

Moskova Otomasyon Enstitüsü Müdürü Prof. Aleksandr Lietov da, robotları insanlara tercih ettiğini açıklayarak, **«Modern teknik bugün artık robotlara her şeyi yaptırabilecek seviyeye ulaşmıştır. Robotlar in-**

BIRİNCİ GÜN: (Ateşleme:
1. Cape Kennedy'den ... **me. 2. Birinci kademe ayrı**... **3. İkinci kademe ayrılaca**... **Yörüngeye yerleşme. 5. Ay** ... **culuğu için rota ayarı. 6.** ... **doğru ateşleme. 7. Kumanda** ... **vis kabini Ay Böceğinden a**... **cak. 8. Kumanda Kabini ekse**... **rafında 180 derece dönecek. 9.** ... **manda Kabini tekrar Bö**... **kenetlenecek. 10. Kumanda K**... **siyle Böcek, roketin son kade**... **sinden ayrılacak, (Son kademe** ... **neşin uydusu olacak). 11. S**... **Kabininin roketleri çalıştırıla**... **12. İlk rota ayarlaması yapıla**...
(A) 17 TEMMUZ PERŞEMB...
18. Gerekirse yol, ortası ... **ayarı yapılacak.**
(B) 18 TEMMUZ CUMA
Ay'a doğru yolculuk deva... **diyor.**

Apollo - 11 denemesini başarıyla sonuçlandırdıkları takdirde «Ay'a ayak basan ilk insanlar» ünvanını kazanacak olan Aldrin, Collins ve Armstrong

Apollo - 11 Aya nasıl gidip dönecek?

(C) 19 TEMMUZ CUMARTESİ

14. Son rota ayarı. 15. Ateşlemeyle Ay yörüngesine giriş. 16. Ay yörüngesinde dönmeğe başlayacak. 17. İki yörünge turu. 18. Pilot Ay Böceğine geçecek.

(D) 20 TEMMUZ PAZAR

19. Ay Böceği Kumanda ve Servis Kabinelerinden ayrılacak.

(E) 21 TEMMUZ PAZARTESİ

20. Ay'a doğru iniş ateşlemeyle başlayacak. 21. Böcek Ay'a inecek. 22. Ay'a konacak. 23. Ay'dan havalanacak. 24. Böcek yörüngeye doğru yükselecek. 25. Yörüngede rota ayarı yapılacak. 26. Yörüngede buluşma manevraları. 27. Kumanda ve Servis Kabini ile Ay Böceği kenetlenecek. 28. İki astronot Ay Böceğinden Kumanda ve Servis Kabinlerine geçecek. 29. Kumanda ve Servis Kabini Ay Böceğini salıverecek. Böcek uzaklaşacak. 30. Dönüş yolculuğu için ateşleme.

(F) 22 TEMMUZ SALI

31. Dönüş yolunda ilk rota ayarı.

(G) 23 TEMMUZ ÇARŞAMBA

32. Gerekirse tekrar rota ayarı yapılacak.

(H) 24 TEMMUZ PERŞEMBE

33. Son rota ayarı yapılacak. 34. Kumanda Kabini Servis Kabinini terkedecek. 35. Kumanda Kabini atmosfere giriş için küt yüzünü Dünya'ya doğru çevirecek. 36. Kumanda Kabini 135 bin metrede atmosfere girecek. 37. Dünya ile telsiz irtibatı kesilecek. 38. Kabin ısı kalkanını terkedecek ve paraşütlerini açacak. 39. İniş.

1961 Nisan'ında ilk defa uzaya çıkıp dünya çevresinde bir tur atarak adını ölümsüzleştiren Sovyet kozmonotu Yuri Gagarin.

...nın yapabileceği her işi rahatlıkla ...rine getirebilmektedir» demiştir.

Bu açıklamalara göre, Sovyet...'in aya bir robot indirerek taş ve ...rak parçalarını Amerikalılardan ...ce almaları ihtimali kuvvetlidir. A...llo - 11 Ay'a doğru seyahatine de...m ederken Luna - 15 Ay çevresin...de yörüngeye girmiştir. Luna - 15 ...rogramını tamamlayabildiği takdir...de, iki büyük uzay başarısı birden ...de etmiş olacaktır:

1 — Uzay çağında ilk kez bir ...yk, Ay'a konduktan sonra kendi ...kanlarıyla tekrar havalanacaktır.

2 — En yakın komşumuz Ay'dan ...yaya toprak ve taş örnekleri ge...ecektir.

Ay'dan kaya ve toprak parçala...nı hangi taraf önce getirirse getir...n, bu, bilimsel yönden şüphesiz bü...yük bir başarı olacaktır. Eğer dene...yi olumlu sonuçlandırabilirlerse, ...merikalılar, Ay'a ilk insanı indir...ek suretiyle muhakkak ki çok daha ...yük bir başarı kazanacaklardır.

Sovyetler'in başlattığı ve daha ...ra Birleşik Amerika'nın da katıl...ğı bu uzayı fethetme yarışının, ...yada iki dev'e prestij sağlama yö...ü dışında şüphesiz büyük yararları ...ardır.

Amerika uzay araştırmalarının ...r numaralı adamı Von Braun'un a...kladığı gibi, uzay programının en ...rarlı yanlarından biri, bunun, sana...yin her dalını, tekstil, elektronik, ...t, makina, plastik, metaller, se...mik ve yüzlerce diğer dalı etkile...mesidir. Uzay programı sayesinde bi...z, bugün evreni incelemede kullanı...cak yeni aletlere ve fırsatlara sahip ...muştur. Bilim adamları artık Ay'ın, ...nın ve yıldızların menşei gibi ...meyen konulara eğilmekte ve ...nın gerçek şeklini, yeryüzünün ...etik alanlardaki dalgalanmaları, ...ların ve güneşin yarattığı rad...yonun bünyesini, güneş rüzgarları ...yüzünün magnetik alanının bir... etkisini ve en önemlisi uzayda hayat olup olmadığını öğrenmeye çalışmaktadır. Van Allen kuşağının keşfine belli bir fiyat biçmeğe, Ay'ın yüzeyinin detaylı haritası ve diğer uzay başarılarının değerlendirilmesine imkan yoktur. Tıbbi imkanların geliştirilmesi, yeryüzü kaynaklarının korunması, tarım sektöründe üretimin artırılması, eğitim imkanlarının genişletilmesi bakımından da uzay araştırmaları büyük yarar sağlamaktadır.

Ancak, uzay yarışının şiddetlenmesi, insanlık için birtakım sorunları da beraberinde getirmektedir.

Bunların başında, uzaydaki hakimiyet meselesi gelmektedir. Gerçi 1967 yılında Amerika Birleşik Devletleri ile Rusya başta olmak üzere birçok memleket, kendi aralarında imzaladıkları bir anlaşma ile, Ay'ın ve dünya dışındaki öteki cisimlerin, sadece «barışçı amaçlarla keşif konusu olacağını» kabul etmişlerdir. Keza bunlar üzerinde malikiyet iddiasında bulunmayacaklarını kesin olarak ilan etmişlerdir. Ancak uluslararası anlaşmalara ne derece uyulduğu da, uygulamalarla bellidir. Uluslararası hukuk, yazılı metinlerden çok, «hak kuvvetindir» prensibine dayanmaktadır. Yarın Ay'a ulaşıldığı takdirde, oradaki kaynaklardan kimin yararlanacağı meselesi de dünyanın başına yeni bir ihtilaf konusu olacaktır. Unutulmamalı ki, uzay yarışı daha şimdiden Ay'ı aşmış, Sovyetler Birliği Venüs'e yeni uzay aracı yollarken, Amerika Cumhurbaşkanı Muavini Agnew de, bundan sonraki hedefin Merih olduğunu ileri sürmüştür.

Bunun dışında askeri bakımdan da uzayın fethi yeni yeni sorunlar çıkartmaktadır. Uzay araştırmalarındaki gelişmelerin askeri bakımdan en önemli sonucu, yeryüzünde herhangi bir noktanın uzaydan istendiği gibi bombalanabilmesidir.

Nitekim, ünlü İngiliz düşünürü Bertrand Russell, Ay seyahatine karşı çıkan bir yazısında aynen şöyle demektedir:

«İnsanlar, aynızamanda yanlarında hidrojen bombaları ve kafalarında öteki grubu ortadan kaldırmak fikri olduğu halde Ay'a inecekler dir. Oysa, birbirlerini dünyada öldürmek çok daha ucuza mal olur ve bunca masraf ve çabaya lüzum kalmaz.

«Fatihler tarihte her zaman merhametsiz olmuşlardır. Bu kuralın en göze batan istisnası Yunanistan'daki Roma'lılardı. Fakat genellikle fethe yönelen kişiler, uygarlığın daha yüksek değer ölçülerini hiç umursamazlar. Meksika ve Peru'yu istila eden İspanyol'lar, sadece altın bulmak amacında idiler. Ve bu mücadele sırasında iki büyük uygarlığı mahvettiler.»

Bilinmektedir ki, ekonomik bunalım içerisindeki Amerikan kapitalizmi, ayakta kalabilmek için bir yandan yeryüzünde ardarda savaşlar çıkarttırırken, bir yandan da bu uzay denemelerine dört elle sarılmış ve özel sektörün milyarlarca liralık yatırımları bu alana aktarılmıştır. Amerika'yı uzay yarışında kamçılayan neden, sadece Başkan Kennedy'nin kendi ülkesine prestij sağlama endişesi değil, aynızamanda Amerikan kapitalizminin devlet eliyle daha yüksek kârlar sağlama hesabıdır. Amerikalıların bu bilimsel denemeyi tam bir panayır havası içerisinde tezgahlamaları, bu görüşe hak verdirecek niteliktedir.

Sosyal bakımdan da, uzay yarışı, yarıdan fazlası açlık ve sefaletle pençeleşen insanlık için bir yıkım olmaktadır. Milyarlarca lira, uzay yarışına hasredilirken sadece geri bıraktırılmış ülkelerde değil, bizzat Amerika Birleşik Devletlerinde milyonlarca insan ghetto'larda asgari insanca yaşama haklarından yoksun olarak sürünmektedir. Nitekim, Amerikalı siyahlar, Apollo - 11'in uzaya fırlatılacağı gün bir protesto gösterisi yaparak *bu gerçeği hatırlatmışlardır.* Amerika'nın bundan sonraki hedefinin Merih olduğunu açıklayan Spiro Agnew'e, Demokrat Partisi'nin genç senatörü Edward Kennedy'nin karşı çıkması, Amerika için asıl büyük problemin sosyal bozuklukları gidermek olduğunu söylemesi de meselenin sosyal yanına ışık tutmaktadır.

Ancak, muhalefet ne kadar haklı olursa olsun, insanlık tarihinin bu en büyük yarışını önlemeğe hiçbir şekilde imkan yoktur. İnsanoğlu, nasıl Amerika'yı, Kutuplar'ı, Everest'i, Okyanusların dibini keşfetme ihtirasından kendisini kurtaramamışsa, Ay'ı, Merih'i, Venüs'ü fethetme, daha da ötelere gitme ihtirasından kendisini kurtaramayacaktır.

Bütün mesele, bu tarihi yarışta meydanın, Amerikan kapitalistlerinin kâr hırsına terkedilmemesi, bütün dünya halklarının yararına işleyecek bir araştırma programının uygulanması ve bunun hakim kılınması için çalışılmasıdır.

İnsanlık tarihinin bu en büyük yarışında, gerçek zafer, ancak bu şekilde kazanılacaktır.

EMPRESYONİST BİR TABLO

Yalçın KÜÇÜK

İdris Küçükömer'in bir süre önce yayınlanan «Düzenin Yabancılaşması» **adlı kitabı, geniş yankı yaratmış ve çeşitli eleştirilere konu olmuştur. Halen mevcudu kalmamış bulunan kitaba yöneltilen eleştirilerden ciddi gözükenlere İdris Küçükömer, gerekli cevapları, sonbaharda yapılacak olan ikinci baskının önsözünde verecektir. Bu sayıda, Küçükömer'in kitabına Yalçın Küçük'ün yönelttiği bir eleştiriyi yayınlıyoruz. Küçükömer, bu eleştiriye cevabını gelecek sayıda verecektir.**

PROFESÖR İ. Küçükömer'in kitap ve yazılarının yaygın bir ilgi ve etki alanı bulduğu görülüyor. Bunu anlamak için ANT'ın sütunlarına bakmak yeterli. Son ayların sosyal - politik olayları temelde İ. Küçükömer'in çizdiği çerçeve içinde değerlendirildi.

Bu böyle olunca İ. Küçükömer'in getirdiği çerçevenin yenilik ve geçerliliği araştırılmalıdır. Üstelik bunu yapmak için son olaylar açık gelişmelerdir. Çünkü Küçükömer'in getirdiği sistem son olayları açıklamakta büyük bir başarısızlıkla karşılaştı. Son yazılarının birinin başlığı bile bunu gösteriyor: Küçükömer Halk Partisi'nin kendi iktidarının kaynağına karşı olup olmadığını sormak zorunluluğunu duyuyor. Böyle bir sorunun iki cevabı olabilir. Ya gerçekten Halk Partisi kendi kaynağına karşı çıkıyor, yani politik intihara teşebbüs ediyor; ya da karşı çıktığı güçler kendi iktidarının kaynağı değil.

Küçükömer'in modelinin karşılaştığı açmaz sadece son günlere ait değil. 1960 hareketini de aynı çerçeve içinde görmeğe çalışmak, bakınız, nasıl bir üçlü ile sonuçlanıyor: 1960 hareketini yapanlar -Küçükömer'in çok daha doğru deyimiyle 1960 mayısında iktidara konanlar- bürokratlar. Bunda kuşku yok. Fakat bu hareketi hemen tasfiye etmeğe çalışan parti, Halk Partisi. Bundan kuşku duyanlar Halk Partisi liderinin, 27 Mayıs'a karşı bütün güçler için hareket noktası olan sözünü hatırlasın: **«Seçimlerin biran önce yapılmasında sayısız yararlar vardır.»** Bu sadece bir başlangıçtır. 27 Mayıstan ne kalmışsa, bunu bir an önce mazi yapmak için girişilen bütün denemelerde en stratejik rolü Halk Partisi'nin oynadığı nasıl inkar edilebilir? Bu Halk Partisi, bürokratlardan gelen bütün radikal tedbirlerin karşısına çıkan Halk Partisi, Küçükömer'e göre bir bürokratlar grubudur. Fakat bu grup başka bir bürokrat grupla, plancılarla, karşı karşıya gelmekten kurtulamaz. Bütün bunlar nasıl açıklanacak? Küçükömer'in öne sürdüğü bürokratlar arası rekabetle mi? Bu, marksist yöntem bir yana, bir çok düşünce sistemine göre bile makul bir açıklama sayılamaz. Üstelik böyle bir açıklama, Küçükömer'in ağırlıkla öne sürdüğü **«bürokrat içgüdüsü»** ile çelişir.

Küçükömer'in çerçevesi, sadece olayları açıklamakta başarısızlığa uğramıyor; kişileri değerlendirmede de yanlış sonuçlar veriyor: Bu çerçeve içinde, Halk Partisi Sekreteri bütün oyunların dışında kalan birisidir. Son gelişmeler Halk Partisi sekreterinin, olayların dışında ne kadar kaldığını iyice gösterdi. Fakat denebilir ki, Küçükömer kitabını daha önce yazdı. Peki, aynı Halk Partisi Sekreteri'nin ortanın solu kariyerine **«duvarcılık»** ile başladığını, Küçükömer, nasıl unutur? Eğer siyaset adamlarının sözlerine anlam verilecekse burası neden ihmal edilir ve bu ne demektir? Bu demektir ki, ortanın solu, bir solu, radikalleşmeyi kontrol altına alma girişimidir; bürokrat kaynaklı ilericileri, Halk Partisi'nin kontrol edebileceği sınırlar içinde tutmak, bunun dışında kalanları yoketmek çabasıdır. Ve son gelişmeler ancak böyle bir bakış açısından anlam kazanabilir; Halk Partisi artık hem kendi yapısının zorunlu kıldığı ve hem de radikal bürokratları ve benzerlerini kontrol etmenin gerektirdiği işlevleri bir arada sürdürememektedir. Çelişme o dereceye gelmiştir ve toplumun bir bölüğündeki radikalleşmeyi kontrol için, Halk Partisi yerine daha **«arınmış»** fakat herhalde egemen güçlere ait bir **«ilerici»**, bir **«sosyalist»** partiye ihtiyaç vardır. Küçükömer'i kuşkuya düşüren son çıkış, egemen güçler bakımından böyle bir ihtiyacın belirtisidir ve bu ihtiyacın mevcut ilerici partilerden birisinin **«satın alınarak»** mı, yoksa yenisinin piyasaya sürülerek mi karşılanacağını zaman gösterecektir. Sosyalistler hayal kırıklığı ile karşılaşmamak için her türlü ihtimali göz önünde tutmak zorundadırlar.

Sadece olaylar ve kişiler söz konusu değil, burada. Küçükömer'in çizdiği çerçevenin zorunlu stratejisine bakmak gerek. Eğer bu gerçekten geçerli ve doğru eyleme yol açıyorsa, olaylar ve kişilerle ilgili tutarsızlık neden unutulmasın?

KÜÇÜKÖMER'in çözümlemesinin iki temel önermesinden birisi, kapitalizmin **ekonomik olarak** sınıf çelişkisini ihracedebileceği; diğeri ise bu ihracın, ithal edilen ülkelerde sınıf çelişkisinin körlenmesine, maskelenmesine yol açacağıdır. İnanılmaz görünür ama, Küçükömer'in cümleleri aşağıdadır:

«Kapitalistler şimdilik bunu başarmış gözüküyor. **Aslında mülkiyet ve sınıf meselesini, geçici olarak sömürge ve yarı sömürgelere ihracetmiş** bulunuyorlar. Buradaki nisbi dengenin geçici olduğunu kabul ediyorum. **Çünkü doğu blokunun büyümesi ve az gelişmiş ülkelerin ekonomik bağımsızlığı kazanmaları için sömürgeciliğe karşı verdikleri savaşlardaki başarıları, kapitalist ülkelerin onlara yüklediği maliyetten kurtulmalarına sebep** olacaktır.» (sayfa 26-27, altını çizen Küçükömer.)

Küçükömer'in bu önermesinin kapitalist düzenin iç dinamiği bakımından oldukça iyimser bir görüşü yansıttığını kabul etmek gerekir. Bir kez bu düşünce kapitalist düzenin ekonomik bunalımlardan bütünüyle kurtulabileceği yargısına gider. İkincil ise işçilerin devrimci eylemlere girmeleri için gelirlerinin belirli düzeylere ulaşmaması gerektiği sonucunu verir. Her iki düşünceyi de savunmak güç. Çünkü Kore savaşı, Vietnam savaşı batı dünyasındaki bunalımın nedeni değil, sonucudur. Bugün batı ekonomisi krizde ise bu Vietnam savaşı nedeniyle değil, Vietnam savaşına rağmen kurtulunamayan bir olgudur. Öyleyse, kapitalist düzen herşeye rağmen ekonomik krizi ihraç edememektedir. Ve yine öyleyse kapitalist düzen sınıf çelişkilerini ihraç edemeyecektir. Batıda sınıf çelişkilerinin su yüzüne çıkmamış olmasının nedeni işçilerin gelirlerindeki **mutlak** artış değil, fakat ekonominin uzunca süre istikrar içinde gelişmesidir.

Ekonomik bunalım ise sınıf hareketleri arasındaki ilişkinin ihmali sadece Küçükömer'de değil, birçok ilerici eylem ve düşünce adamının son zamanlarda kurtulamadıkları bir hastalık özelliğini göstermektedir. Che Guevara ve Regis Debray bunun en ekstremini temsil etmektedirler. Giderek, **nesnel koşullara** hiç bakmaksızın ilerici dönüşümlerin yapılabileceği ve yerleştirilebileceği düşüncesi yerleşmektedir. Bu düşüncenin marksist yöntem ile bağdaştırılamayacağı açıktır. Fakat marksist yöntemin bu açıdan da burada tekrarına lüzum yok. Sadece, örneğin 27 Mayıs'ı anlamak için çok aydınlatıcı olan Lenin'in şu cümlesini hatırlamak yeter: **«Bir devrim, bir ilerici hareket, ancak hem sömürenleri, ezen güçleri ve hem de sömürülenleri, ezilenleri sarsan bir bunalım ile olabilir.»** 27 Mayıs bu duruma örnektir. 1957'den sonra başlayan ekonomik bunalım sadece sömürülenlerle sömürenler arasındaki çelişkiyi artırmakla kalmadı, sömürücü güçler yani toprak ağası - burjuva kampında bağların zayıflamasına da yolaçtı. Bu bağların zayıflaması, ezen gücün zayıflaması demektir ki, 27 Mayıs'ın hiç bir karşı koyma ile karşılaşmamasının nedeni budur. İktidara bürokratların konmasının nedeni başka vurucu gücün olmamasıdır.

Bu gerçeğin anlaşılması sadece 27 Mayıs'a değil, bugünkü gelişmelere de ışık tutar. Eğer bu ilişki ihmal edilirse, bir yandan son yılların ilerici eylemleri **bütünüyle** bilinçlenmeye bağlanır. Diğer yandan ise egemen güçler arasında gözlenen bölünmüşlük salt **bir bürokratın** marifeti sayılır. Küçük - burjuvaların kendilerini bu sonuncu yanılma yada aldatmaca ile eğlendirmelerine birşey denemez. Ama aynı lükse sosyalistler de kapılırsa bunun biraz hazin olacağında kuşku olmamalıdır.

Küçükömer, bürokratların iktidarı almasına sıçrama diyor. Gayet doğru. Fakat Küçükömer'in çerçevesinde bürokratlar devamlı olarak iktidara sıçrıyorlar ve orada yılarca, on yıllarca kalabiliyorlar. (sayfa 82, tablo) Bunun nedeni yukarıda söylendiği gibi ortaya çıkan bunalımlar değil. Fakat,

a) Yarı sömürge halinde bulunan,

b) İçerde açık sınıf çelişkileri görülmemiş, sanayi sermayesinde özel yerli bir birikim gelişmemiş ve buna paralel olarak ücret karşılığı emek gücünü arzeden bir sınıfın yeterince gelişmediği, laiklerle - islamcılar arasındaki tali çelişki ile eşraf - köylü çelişkisinin gizlendiği bir ülkede iktidara sıçranabilirdi.» (sayfa, 85 - 86).

Aktarma açık. Kapitalizm yarı sömürge yapıyor, proleteryanın çoğalmasını engelliyor, toprak ağası - küçük köylü ve ırgat çelişkisini bir üst - yapı çelişkisi ile maskeliyor... Kapitalizm bakımından çok parlak bir tablo. Bir taşla iki kuş vurmak gibi bir şey; çünkü sınıf çelişkilerini ihraç ederken sınıf çelişkileri yaratmamak ve mevcudu küllendirmek önemli başarı.

Peki, böyle bir durumda ne yapılabilir? Ve yapılabilecek olanı kim yapar? Cevaplar ortada. İlericiği ancak bürokrat yapabilir. Çünkü iktidarı onlar alabilir. Yalnız bunlar çeşitli almaşıklarla karşı karşıyadırlar. İlerici eylemlere girişebilecekleri gibi, Reşit Paşa örneği, emperyalizmin yardakcısı da olabilirler. Fakat hangi almaşığı alabilecekleri pek öyle bilinmez. Şimdiye dek hata yapmışlarsa, bu bundan böyle de hata yapacakları anlamına gelmez. Küçükömer, kitabında da söylediği gibi, bunu yapıyor.

Bu strateji yeni mi? Avcıoğlu stratejisinden farkı nedir? Sadece şu: Küçükömer bürokratların önceden seçimlerini yapmalarını salık veriyor; Avcıoğlu ise bürokratların iktidara -gelince etkilenebilecekleri kanısında. İkisi de bürokrasiyi çok ciddiye almakta, düzenin temel açıklayıcısı yapmakta birleşiyorlar.

KÜÇÜKÖMER'in modeli nerede yanılmaya başlıyor? Bunun için çizdiği gelişmeyi hatırlamak gerek. Yalnız tekrar gerekli değil, hiç olmazsa doğruların tekrarı. Şurası hemen söylenmelidir ki Küçükömer'in çalışmasında bir çok doğru var. Bunların bazısı ilk kez söyleniyor, bazısı daha açık, daha belirli. Fakat söylenmeyen veya eksik söylenen bir - iki nokta yanılmanın kaynağını göstermeğe yetecektir.

Kanuni Kanunnâmesinin üzerinde durulmamış olması noktaların ilki. Onaltıncı asırda köylü toprağa bağlanıyor, bu kararname ile. Bu asırda - ikinci el kaynaklardan öğrenildiği kadar biliniyor. Fakat şikayet defterlerinin incelenmesi tamamlayıcı bilgiler verebilir - Anadolu'nun çeşitli yerlerinden başkente angarya ile ilgili şikayetlerin gelmeğe başladığı görülüyor. Bu iki bilgi pek yeterli olmamakla birlikte klasik feodalitenin özelliklerine ilk adım sayılabilir. Veya hiç olmazsa sömürü oranının arttığının işaretidir. Bu da anlaşılır birşeydir, çünkü, artık ganimet bir kaynak olma özelliğini yitirmiş durumdadır.

Patrona İsyanı başka bir açıdan önemli. Bunun Lale Devri ile ilgili yanı daha az önemli ve görünüşte nedendir. Asıl neden uzunca süren ekonomik bunalımdır. Özellikle İran ile ticarette ithalat fazlası sonucundaki depresyon İstanbul esnaf ve zanaatkarını sarsmıştır. Bunun neticesi olarak ortaya çıkan ve devlete kısa bir süre için de olsa el koyan hareketin anlamı, bir yandan bütünüyle ekonomik nedenli bir olay olmasından; diğer yandan da esnaf ve zanaatkarın devlete el koyacak kadar güçlü olduğunu göstermesinden ileri gelmektedir.

Üçüncü nokta ondokuzuncu asırdaki meşhur Türk - İngiliz ticaret anlaşmasından beş - on yıl önce ortaya çıkmış olan Kel Mehmet olayıdır. Sadece Aydın çevrelerini etkisi altına alan ve karacahil birisi tarafından yönetilen bu **«halk»** hareketinde ileri sürülen istekler arasında serbest ticaretin yer alması oldukça düşündürücüdür.

Bu sembolik hatırlatmalar ne anlama gelmektedir? Bu soru tekrar Küçükömer'in modeline dönmeyi gerektirir. Küçükömer'in tablosunda sömürücü ve dolayısıyla devlete hakim olabilecek yapıda iki güç var: Kapitalistler ve feodaller. Kapitalistler yoksa - Küçükömer, sanayici kapitalistleri batıda doğduklarından daha önce Osmanlıda aramaktadır- ve eğer klasik feodalite doğmamışsa devlet ortadadır. Diğer hiçbir güç ciddiye alınmağa, olayların açıklanmasında kullanılmağa değer bulunmaz. Toprak ağası arada bir yardımcı olarak görünen, bazan şu tarafa bazan bu tarafa destek olan bir güçtür. Fakat hiçbir zaman önemli ve açıklayıcı sınıf sayılmaz.

Halbuki ticaret anlaşması ve Tanzimat'ın getirdiklerinden, içerde, birinci olarak yararlananlar onlardır. Tarımdaki artığın pazarlanma alanı bir anda genişletilmektedir. Eski dar

pazar yerine, eski kontrol sistemi yerine büyük bir serbestlik getirilmektedir. Buna karşılık bürokratların bu işten fazla kazanacakları bir şey olmasa gerek.

Kurumsal yandan ise şu soru ortadadır: Toprak ağalığı, burjuvalardan ayrı olarak, onlarınki ile bağdaşmayan bir sınıfsal yapıya sahip midir? Soru Küçükömer'in modeli kadar, diğer yanda sürdürülen feodalite - kapitalist tartışmasını ilgilendirmektedir. *Eğer tarımsal üretim meta* üretimi olmuşsa, eğer traktör girmişse artık toprağa sahip olanlar sermayeye sahip olanlardan ayrı düşünülemez! Artık onlar da kapitalisttir ve «hakiki» kapitalistler az olduğu için de önemsizdirler.

Traktör ve pazarla temas ile ilgili olarak yaratılan fetişler şimdilik tartışma dışı. Toprak ağalığının ayrılığı konusunda Marx (Fransa'da Sınıf Mücadelesi) L. Bonapart'ın Darbesi'nden hemen önceki Fransa'yı çizerken *şöyle der:* **«Düzen Partisi bir yanda toprak ağalarından diğer yanda sanayi ve finans burjuvazisinden meydana gelen bir koalisyondur.»** Ve ekler Marx, **«Tarım büyük ölçüde kapitalistleşmişse de toprak ağalarının yararı diğerlerinden temelli olarak ayrılır.»** Başka bir çalışmasında ise, Marx, toprak ağalarının iktidarın birinci sahipliğinden L. Filip ile uzaklaştırıldığını söyler. Aynı sürecin İngiltere'de oluş tarihi olarak «Mısır» kanunun iptal edildiği 1840'ları düşünmek mümkündür. Demek olmaktadır ki toprak ağaları endüstri devriminin olduğu ülkede bile ondokuzuncu asrın yarısına kadar devletin birinci sahibi olmakta devam etmişlerdir. İkinci ortak olarak iktidarda kalmaları ise daha uzundur. Çünkü, örneğin, Marx'ın ***«Bonapart'ın Onsekiz Brumeri»*** adlı çalışması toprak ağası - burjuva koalisyonunun L. Bonapart aracılığı ile iktidarı tekrar alışının serüvenidir.

Aynı durumu Küçüömer, endüstri devrimi yapmamış bir ülkede bir olasılık olarak bile düşünmüyor. Ve üstelik toprak ağalığının gelişimini büyük ölçüde belirtirken. Bunun sonucu, toprak ağalığının ihmali sonucu, bütün gelişim tanımlanmamış bir «halk» ile bürokratlar arası ve ne için olduğu pek anlaşılmayan bir savaş özelliğine bürünüyor.

Küçükömer'in bütün bu sonuca nasıl vardığı kendi bilgileri içinde gerçekten anlaşılmaz. Çünkü, Cumhuriyeti yapan güçler arasında toprak ağalığına önemli yer verir Küçükömer. Fakat bu toprak ağaları, ne gariptir ki, devlete ortak çıkmazlar. Bununla birlikte, M. Kemal 1925'lerde toprak reformu yapmak isteyince mebuslarının tepkisi karşısında bundan vazgeçmek mecburiyetinde kalır. Fakat aynı mebuslar batıcı medeni kanuna pek itiraz etmezler, toprağın mülkiyeti ile birlikte geldiği için. Dünya buğday krizi toprak ağalığını yıkacakken — toprak ağalığını pazarla temas değil, pazardaki dalgalanmalar yıkar - devlet bütün o bunalım *arasında, Ziraat Bankası ve ofis* aracılığı ile, toprak ağalığının yardımına uzanmaktan geri kalmaz.

Örnekleri uzatmak gerekli değil. 1945 toprak denemesi genel eğilimin bir istisnası bile değil. Bu toprak reformu denemesi, bugünkü Amerikan toprak reformculuğu ile eş anlamlı; Kitleleri aldatmaya, teskin etmeğe çalışmak ve sömürü düzenini devam ettirmek.

HALK *Partisi'nin her* ileriye açılışı aynı damgayı taşır. Cumhuriyetin ilk gününden itibaren tekrarlanan parti denemeleri, Yeşil Ordu dahil, aynı amaca yöneliktir. Eğer bunlar içinde sadece Demokrat Partinin yaşaması mümkün oldu ise, bu Demokrat Parti'nin, onun liderliğinin en emin görünmesi ile açıklanabilir. Bu o kadar ortadadır ki, 1950 seçiminden hemen önce iki parti liderler kadrosunun bir araya gelip adaylıkları paylaşma pazarlığından da anlaşılmaktadır. Eğer bu anlaşma gerçekleşmedi ise bunun nedeni sayılarda anlaşamamaktır, yoksa prensipte değil.

Eğer Sait Halim Paşa'nın dediği gibi, Sultan Hamid'i çağdaşları yaratmış ise; eğer N. Nadi'nin dediği gibi, bir Adnan Menderes olmasaydı, muhakkak bir Menderes yaratılacak idi ise aynı zorunluluklar, günlerin sıkıntısı içinde emekli olup çiftçilik yapmayı düşünen Harbiye Müsteşarı *İsmet Bey'i, önce Anadolu* hareketinin ikinci, sonra da uzunca bir süre birinci adamı neden yapmasın? Ve aynı İsmet Bey, «halklara» ters düşen, halkların «nefret ettiği» İsmet Bey, 1960'tan hemen sonra, sözde demokrasi oynanırken çoğunluğa bile ihtiyaç duyulmadan, iktidara çağrılsın ve 1960 olayının tasfiye memurluğunu üzerine alsın! Toprak ağalarını, toprak reformu tehlikesinden kurtardıktan; ticaret ve sanayi burjuvası için ise düzelen konjonktürün *getirdiği planlı kârları* teminata aldıktan sonra iktidardan uzaklaşsın! Amerika, buradaki iç rasyoneli gölgelememelidir.

Iç rasyonel açıktır ve ortadadır: Halk Partisi ile Demokrat Parti veya Adalet Partisi arasındaki fark, Amerika'daki cumhuriyetçilerle demokratlar; İngilteredeki işçilerle muhafazakarlar arasındaki fark kadardır. Bunların birisi biraz daha ilerici görünür ama eylem değişmez, aynıdır. Orada sistemin rasyoneli nasıl ayrılık vermeyi gerektiriyorsa, Türkiye'de de öyledir.

Peki, tımar sistemi bir ayrılık getirmez mi? O zaman, devrim öncesi Rusya'ya bakmak gerekir. Büyük yapısal benzerlikler: Tımar sistemi orada da var; sarayın ilericilik hareketi orada da onsekizinci asırda başlıyor; ondokuzuncu asırda aynı tartışma, bir yanda zapadnikler (batıcılar), diğer yanda narodniklerin (halkçılar) ilk temsilcileri. Bu tartışma, bir anlamda, bolşevik - sosyalist ihtilalciler tartışması olarak devrime kadar uzanır. Ama ne Lenin'de ne de başka bir düşünürde, Küçükömer'in modeline benzer bir modele rastlanmaz. Üstelik bunun yerine Lenin ve Troçki'nin genellikle tekrarladıkları bir çözümleme vardır: Bütün «sosyalistliklerine» rağmen menşevikler ve sosyalist ihtilalciler burjuva örgütler olarak görülür. Menşeviklerin görevi işçileri yanıltmak, toplamak; sosyalist ihtilalcilerin görevi ırgatları yanıltmak, toplamak... Ve sonunda 1917 şubat - ekim arasında olduğu gibi bunları burjuvaların emrinde devrime karşı kullanmak.

Kuşku yok henüz o aşama gelmedi. Ama bir aşama da aşılmış durumda. Artık Halk Partisi bürokratların, özellikle *radikalleşen bürok*ratların yüzünü döndüğü bir parti olma şansını yitirmektedir. Çelişme bu düzeye erişmiştir. Duvarcılık politikası başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu koşullar altında bürokrasiye, onun radikalleşen -sosyalistleşen değil. — Ögelerine cephe almak kaçınılmaz olmaktadır ve bu yapılmaktadır. Yoksa Halk Parti'nin siyasal intiharı söz konusu değil.

Bütün bu kavram karışıklığı içinde Engels'in Fransa'da İç Savaş'a *(Marx)* yazdığı önsözü hatırlamamak mümkün mü? **«Fakat daha da harikulade olan Blanquist ve Predonculardan meydana gelen Komünün herşeye rağmen yaptıklarının doğruluğudur. Şüphe yok Produncular, esas olarak övülecek ve yerilecek yanlarıyla, Komünün ekonomik kararnamelerinden sorumluydular; Blanquistler ise politik görevlendirme ve ihmallerden. Ve her iki halde de tarihin ironisi iradesini gösterdi: Her iki grup da, doktrinerler dümen başına geldiklerinde genellikle olduğu gibi, kendi doktrinlerinin tersini yaptılar.»** Gerçekten de bütün bunlara rağmen sol genellikle sıhhatli bir doğrultu gösteriyorsa, bunu sınıf çelişkilerinin itici gücüne borçlu değil miyiz?

Zam, emekçi sınıfına ihanettir

● Parlamento tatile girdikten sonra muhalefet partilerinin bir kısmı, parlamentonun yeniden toplanmasını istediler. Ana muhalefet partisi CHP, parlamento toplanırsa memur maaşlarına zam teklifi *yapacağını* açıkladı. Bu teklif görünüşte memurlar için iyi. Ama hayır! Aslında iyi olmadığı gibi, seçim yakın olduğu için, gene bir seçim taktiği ve emekçi sınıfını iyice çamura gömme amacı gütmektedir. Memur maaşlarına zam geldiği zaman, sigaradan beze kadar her şeye zam yapılmakta, piyasada alabildiğine bir pahalılık doludizgin gitmektedir. Dolayısıyla memura yapılan maaş zamları, piyasaya gelen zamlarla geri alındığı gibi, maaşından da biraz daha kırpılmaktadır. Son yıllarda yüzde 46 artan memur maaşlarının yanında, yüzde 200 artan piyasa bunun somut örneğidir. Biz memur olarak istemiyoruz bu zammı. Piyasayı dondurabiliyor musunuz? Bu erkekliği gösterebiliyor musunuz? Onu söyleyin. Ama bunu yapamazsınız. Kendi sınıfınıza, yani burjuvaziye ihanet etmiş olursunuz.

YÜKSEL FEYZİOĞLU
(Çamçavuş Köyü - Susuz/Kars)

Devrimci Güç Yayılıyor

● Halkımız her geçen gün mutlu yarınlara biraz daha yaklaşmaktadır. Serpilmiş olan devrim tohumu yer yer yeşermekte, filizlenmektedir. Halk uğruna yapılan mücadele Anadolu'yu gün geçtikçe sarıyor. Komprador hakimiyetine sömürü eğilimine karşı yapılan savaş sadece üniversitesi bulunan kentlerimizde kalmamaktadır. 16 Haziran sabahı, 3. Ordu'nun merkezi Erzincan'ın sokaklarında şu yazılarla karşılaştık: **«Gençler, devrimlerin bekçisidir», «Yurdumuzu sömürenlere karşı birleşelim!», «Dine değil, kompradora karşıyız», «Kahrolsun emperyalizm», «Yiğitçe birleşelim», «Ne Amerika, ne de Rusya, bağımsız Türkiye»** gibi . Bu, anti - emperyalist savaşın ülkemizin her tarafına yayılmakta olduğunu gösterir. Yarın devrimcilerin olacaktır.

ADİL GÜL VAHABOĞLU
(Erzincan))

«Devrim için eğitim!», ama nasıl?

● Piyasada satılan ve en çok alıcı bulan çocuk yayınları tamamen burjuva yaşamının, emperyalizmin, kapitalizmin övgüsünü yapmakta, rahatlığını, çekiciliğini anlatmakta zevkle... Nerdesiniz devrimci köycü yazarlar? Yok mu hiç vereceğimiz kendi çocuklarımıza? Daha ne kadar zaman mutlu azınlığın ve emperyalizmin bağlayıcı, laçkalaştırıcı, yozlaştırıcı yabancılaştırıcı, uyuşturucu, uyutucu hayal dünyasının kültürüyle besleyeceğiz çocuklarımızı? Bağlı mı kalacak elimiz kolumuz, dilimiz *kalemimiz? Dernek kurmuşuz, toplanmışız. Sendika kurmuş, güçlenmişiz.* Ama bu güç durgun güç olarak kalmakta hep. Bir yatak bulup akamıyor devrimci uğraş alanına. Her şeyden önce tüm olanaklarımızı tüm emekçi halkımızın ve çocuklarımızın, emperyalizmin ve işbirlikçilerin köleleştirici, uyutucu, külleyici kültürünün ve de maşa olarak kullanıp destekledikleri ahiret dünyasının karanlığına daldırıp bu dünyayı unutturmaya çalışan, yine bir emperyalist oyunu olan, dinsel kisve takınan kültür etkisinden kurtarmak için kullanmalıyız. Bu ödev herkesten önce bizim. Çocuklarımızın okuyacakları her çeşit kitap, dergi, gazete v.s. (yardımcı ders kitapları), söyleyecekleri şarkı, türkü, masal v.s., tüm kültürel etkinlikleri artık devrimci potadan geçirerek DEVRİM İÇİN EĞİTİM'i gerçekleştirmeliyiz. Laf uğraşına son! Gerçek mücadele olan eyleme geçmeliyiz tezden «Verecekler, olacak» diye bekliyerek avunmayalım. Verilen *hak «hak» değil, olsa olsa «lütuf» olabilir. Gerçek hak,* uğraşla, eylem uğraşıyla alınan haktır.

HİKMET YÜRÜK
(Kızılören Köyü Öğretmeni - Dazkırı - AFYON)

TİP yöneticilerine uyarı

● Sosyalist bilincin halkımıza Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluş *tarihi* olan 1961 yılından itibaren aşılandığı kabul edilirse, bunca yıllık çabanın halkımız üzerinde etki açısından gereken neticeyi vermediği gerçekçi görüşle sabittir. Bunun nedenleri, bazı partililer tarafından bilimsel şekilde tesbit ve ifade edildiği halde, parti yöneticileri davanın halli cihetine gitmemişler veya gidememişlerdir. **«Herşeyimiz geridir. Eh, ne yapalım, halkı uyandırma işi de az geri kalıyor»** mantığıyla omuz mu silkeceğiz. Asla... Bir arkasız memur olarak sesleniyorum: Sayın parti yöneticileri bilmelidirler ki, Türkiye'deki sosyalist aydın zümre halkı bilinçlendirme işinin ağır gittiğinin farkındadır ve bu böyle gittiği takdirde kendilerinden görevlerini almakta asla tereddüt etmeyecektir.

SELİM BİSMİLLİ
(Şişhane - İstanbul)

İspanya'ya özenenlere ithaf olunur:

TURiZM PARAVANASI ARDINDAKi SOYGUN

Mekin GÖNENÇ

SEFALETİN KUCAĞINDAKİ İSPANYA
— Bu, İspanya'nın gerçek yüzü —

Gerek içteki gerekse dıştaki egemen sınıflar, Türkiye'nin sahillerini yağma edebilmek için, bir yandan yıllardır özel teşebbüsçü iktidarları baskı altında tutarlarken, diğer taraftan da kamuoyunda kendi görüşlerine haklılık kazandırabilmek için dış dünyadan çeşitli örnekler vermekte ve özellikle İspanya'nın turizmden sağladığı eşi görülmemiş nimetlerden bahsetmekteler. Ne yazık ki, ancak devletten her yıl aldıkları yüzbinlerce liralık resmî ilanlarla daha doğrusu Türkiye'nin ezilen ve çile çeken sınıflarının ödedikleri vergilerle varlıklarını sürdürebilen seviyesiz kapitalist (!) basın da, bu konuda zaman zaman masa başında yazılan yazılarla sömürücü çevrelere hayasızcasına çanak tutmakta. Turizm ile ilgili olarak yetkili yetkisiz kiminle konuşacak olursanız olun, İspanya'nın bugünkü haline gelmesinde en yardımcı unsurun turizm sanayii olduğunu duyacaksınız. Doğrusunu söylemek gerekirse, olayların dışında kalanlar için, bu iddiada büyük bir gerçek payı bulunmakta. Ne var ki, her yıl turizm yolu ile elde edilen bu son derece büyük gelirlerin İspanyol halk tabakaları arasındaki dağılımını ve dış turizmin fakir halk tabakalarının geçim şartları üzerinde yarattığı olumsuz etkileri incelediğimizde, ortaya çıkan durum gerçekten hazin. Yalnız hazin değil, üstelik utanç verici. Turizm, İspanya'da yerli ve yabancı büyük sermaye çevrelerinin elinde adeta bir soygun vasıtası haline getirilmiş. Turizm «Halk» için değil İspanya'da... Turizm, adeta «Halk»a karşı işleyen bir şekle dönüşmüş. Zaten, Franco İspanya'sında bunun karşıtını düşünmek, eşyanın tabiatını inkâr etmek olurdu. Egemen sınıflar uzun yıllardan beri faşist hükümetlerle elele vererek kendilerine en uygun kanunları parlamentodan çıkartıp adeta İspanya'yı haraca bağlamışlar. Hergün İspanya toprakları karış karış yabancılara satılmakta. Şayet, turizm, küçük bir azınlığı teşkil eden sermaye çevrelerini, arazi spekülatörlerini, çürük inşaat müteahhitlerini, varlıklarını dış sermayeye bağlamış bir avuç kompradoru ve onlarla işbirlikçi bürokratları zengin etmek anlamına geliyorsa, turizm İspanya'da yada aynı doğrultuyu izleyen herhangi bir ülkede başarıya ulaşmış demektir.

Halkçı turizmin temel felsefesinde somut anlamda bir «eşitlik» ilkesi yer alır. Vatan toprakları yalnızca bir avuç mutlu azınlığın yararlanmasına terkedilemez. Köylüsü, kentlisi, işçisi, memuru her yıl kısa bir süre de olsa, tabiatın sunduğu nimetlerden yararlanmak, huzur içerisinde bir tatil geçirebilmek olanaklarına kavuşturulmalıdır. Bir toplumda, en güç şartlar altında en çok çalışmak zorunda bırakılan sınıflar, en az ve hattâ hiç tatil yapamamak koşulları içerisinde yaşıyorlarsa o toplum hasta bir toplum demektir. Böyle bir toplum, «Halkçı» bir toplum olduğu iddiasında bulunamaz. Yine, halkçı turizmin temel ilkelerinden birisi de, vatan toprakları dış turizme açıldığında, bu yoldan elde edilecek gelirlerin yalnızca küçük bir azınlığın ceplerine girmemesini ve dış turizmin yerli halkın geçim şartları üzerinde olumsuz etkiler yaratmamasını sağlamaktır. Turizm planlamasında göz önüne alınacak ilk unsur, ülkenin kendi Halk'ı olmalıdır. Bu şartları kapitalist ülkelerin hiçbirinde bulamazsınız. Vatan topraklarının bir avuç mutlu azınlığın çıkarları uğruna parsellendiği bu ülkelerde, her alanda olduğu gibi turizm alanında da, halk bir «amaç» değil, yalnızca bir «vasıta» olarak kullanılmaktadır. Halklarına bu olanakları kazandıran ülkeler, yalnızca sosyalist ülkeler olmuştur.

Bu yazı ile ulaşmak istediğimiz amaç, İspanya'nın turizm efsanesi (!) altında yer alan gerçekleri bütün çıplaklığı ile ortaya koyup, somut örnekler vererek turizm sanayiinin bu ülkeden nasıl halka karşı bir şekil aldığını belirtmek, aynı oyunları Türkiye'de de oynamak isteyen yerli ve yabancı çevrelerin suratlarına gerdikleri sömürü maskesini aralamak ve kaba hatları ile kalkındığı iddia edilen bugünkü İspanya'nın sosyal ve siyasi koşullarını okuyucularımıza anlatmaktır. Bugün İspanya'nın turizmle kalkınma efsanesini ileri sürenlere, İspanya'nın nasıl karış karış yabancılara satıldığını ve faşist hükümetlerin çıkardıkları kanunlarla kendi kendilerinin kuyusunu kazarak, turizm gelirlerinin büyük bir kısmının nasıl İspanya dışındaki bankalarda kümelendiğini somut örneklerle göstermektir. Sonuç olarak görülecektir ki, bugünkü şartlar altında devam edecek olursa, belirli bir süre sonra turizm İspanya için altın yumurtlayan bir tavuk olmaktan çıkacak ve sınıflar arası uçurumu daha da derinleştirecektir.

Bu arada, konumuzla yakından ilgili olması bakımından karşılaşmış olduğum küçük bir olayı nakletmeden geçemiyeceğim:

Endülüs'te, küçük bir sahil köyündeki şirin bir kamp yerindeyiz. Kampa geldiğimizin ikinci haftasında Norveç'li bir yazarla tanışıyoruz. İspanya üzerine bir kitap hazırlamakla meşgul kendisi. Konu İspanya olunca gayri ihtiyarı bir ilgi uyanıyor bizlerde. Norveçli genel hatları ile kitabını anlatıyor. Güneşi, denizi, müziği, flamencosu, boğa güreşleri ve tüm dış görünüşü ile İspanya yer alıyor bu kitapta. Fakat, anlattıklarında ne halk'ın kendisi var, ne de içerisinde yaşamakta olduğu insanlık dışı koşullar... Kendisine bunun nedenini soruyorum:

«Kitap yazmak benim için bir geçim kaynağıdır. Birçok İskandinav gazetelerinde İspanya için yazılar yazarım. Bunun karşılığı olarak da, İspanya hükümeti her yıl bana üç ay parasız tatil geçirmem için davetiye gönderir. Bu kitap dolayısıyla bu defa kendilerinden yüklüce bir para alacağımı sanmaktayım. Kısacası, benim için gerekli olan İspanya'nın güzellikleri, kişinin göz ve gönül zevkini okşayan tarafları. Okuyucunun öğrenmek istedikleri de bunlar...» diye cevaplıyor.

Bu kiralık yazardan kalmakta olduğumuz bölge ile ilgili olarak yazdığı paragrafın İngilizce çevirisini rica ediyorum. Zira, İspanya'nın sosyal - ekonomik yapısındaki çelişkileri belirtmesi bakımından bu bölge büyük bir özellik taşımakta. Daha sonra çadırıma çekilip, önümdeki satırlara göz attığımda şunları okuyorum:

«... Almunecar, Endülüs'te zümrüt gibi yeşil dağların denizle kucaklaştığı genişçe bir sahil üzerinde kurulmuş, hızla gelişmekte olan küçük bir İspanyol kasabası.. Kasabanın sakinlerine soracak olursanız, bundan daha on yıl öncesine kadar, buralara uzanan doğru dürüst bir yol bile yokken, bugün İspanyol hükümetinin uzattığı yardım eliyle, bu bölge, doğu, batı ve kuzeye uzanan üç ayrı yoldan dış dünya ile temas sağlamış. Daha 1960'lara kadar turist kelimesinin ne olduğunu bilmeyen Almunecar'da, şimdi senenin sekiz ayında yabancı turistlerin sayısı, kasabanın yerli halkından daha da aşkın. Otel, dükkân, lokanta, bar ve eğlence yerlerinin çoğunun adları bile yabancılaşmış burada. Tabelalarda gözünüze ilişen sözcükler ya Almanca, ya İngilizce, yada Fransızca. Özellikle yaz aylarında buraya bir İspanyol kasabası diyebilmek için bin tanık gerek kişiye. On beş bin nüfuslu bu şirin kasabada, kısa zamanda dört modern büyük otel inşa edilmiş. Bunların yanısıra da, elli kadar küçük otel ve pansiyon var kasabada. Hemen her köşede ya bir diskotek yada modern bir gece kulübü göreceksiniz. Kasabanın varoşları adeta yerden mantar gibi yükselmiş yüzlerce modern ve lüks apartımanlar ile dolmuş. Turizmin İspanya'ya getirdiği nimetler bunlar.»

Bu profesyonel beyin yıkayıcının satırlarını yukarıya aktarmak zorunda kaldığım için okuyucularımızdan özür dilerim. Ne var ki, bu satırlar konumuza ve belirtmek istediğimiz gerçeklere ışık tutmakta. Bu satırlar dolaylı da olsa, tarihin en aşağılık siyasi yönetimlerinden birine övgülerle dolu. Sokaktaki adamda uyandıracağı ilk izlenim şu oluyor; **«Faşist de olsa, diktatör de olsa, Franco İspanya'yı kalkındırmış, her yıl milyonlarca döviz bu ülkeye akmakta. Sahillerde, hemen hemen her köşede modern bir İspanya doğuyor.»**

Yukardaki satırlar madalyonun ön yüzü. Parlak, sevimli ve iç açıcı... Madalyonun diğer yüzü ise, o derece buruk, kahredici ve utandırıcı... Yazıda geçen lüks apartımanların yüzde 40'ının ve tepelerde ateş böcekleri gibi pırıldadığı bahsedilen muhteşem villa ve konakların yüzde 85'inin sahipleri yabancı uyruklu kişiler. İspanya'da konut sahibi olan yabancı uyruklular arasında ilk sırayı tutan İngilizler. Kendilerini sırasıyla Alman, Belçikalı, Hollandalı ve İsviçreliler izlemekte. Yine bu apartıman ve villaların geri kalanları ise, yerli zenginlerle, apartıman spekülatörlerinin mülkiyetinde. O ballandırılarak anlatılan Almunecar sokakları beş asır önce ne ise, 1969 yazının ortasında da aynı. Belki de asrın başından bu yana doğrudürüst bir onarım bile görmemiş. Her yıl milyonluk dövizlerin akmakta olduğu bu kasabaya, lağım tertibatı henüz bu yıl yapılmakta. Konutlarda en ufak bir sağlık düzeni bile yok. Kapkaranlık, küçücük, birbiri içerisine girmiş sefalet

... VE TURİZM CENNETİ İLAN EDİLEN İSPANYA
— Bu da, yabancıların gözlerini boyayan maskesi —

yuvaları. Çoğunda, içme suyu bile yok. Dapdaracık kirli sokaklar leş gibi yağ ve çöp kokmakta. İşte **«Halk»** buralarda yaşıyor. Halktan kimseyi bulamazsınız o modern apartımanlarda. Kasabanın okulu tek bir odadan ibaret. Okul değil, sanki bir cezaevi hücresi. Karanlık, havasız ve sevimsiz. Gökdelenlerin gölgesinde bir utanç yuvasından başka bir şey değil. O yüzlerce gökdelenin bir tek katı bile, düzenli bir eğitim görebilmelerini sağlamak için çok görülmüş halk çocuklarına. Fakat ben bunun yanında İspanya'da öyle özel okullar gördüm ki, o tarlalarda iki büklüm çalışan köylüler ve günde en azından 12 saat patronlara boğazı tokluğuna çalışan çilekeş emekçiler 5 yıllık kazançlarını üstüste koysalar, yine de çocuklarını o okullarda bir yıl okutmaya mali güçleri yetmezdi. *İşte, halk'tan kopmak diye* buna denir. Öyleyse, her yıl kasabaya akan milyonlar nereye gitmiş? Onu da biz ekleyelim, Madrit yada İsviçre'deki bankalara... O apartımanların sahipleri ve *turizm vurguncuları* her yıl yüzbinler kazanırken, işini kitabına uydurup tek bir peseta bile vergi vermemekteler hükümete.

Kasabanın civarı gerçekten muhteşem villalarla dolu. **Fakat o villalardan iki yada üçyüz metrelik mesafelerde, tepelerin yamaçlarında kayalıkların oyukları içerisinde, mağaralarda yaşayan yüzlerce aile göreceksiniz.** Genç yaşlarında çökmüş, hayatlarından bezmiş binlerce insan. İnsan demek için tanık lazım. Deriler kat kat, dişler dökülmüş, boğazlarından doğrudürüst bir yiyecek bile geçmiyen çilekeş ve yalnızlığa terkedilmiş zavallı kişiler. Hele, otuz kilometre ilerdeki Nerja adlı kasabanın varoşlarında bu tip mağara ve kaya oyuklarında yaşamakta olan binlerce İspanyol ailesi var. Bütün bunlar, milyonluk yapıtların yanıbaşında. Kapitalist düzenin çelişkilerini en canlı bir şekilde gösteren tablolar sanki. Franco'nun güdümlü basınında ve kiralık yazarların kitaplarında halk çocuklarının bu sefil yaşantısına ait tek bir satır olsun bulamayacaksınız.

Bir ülkeye turizm yolu ile bırakılan gelirlerin en büyük payı otel yada konutlar kanalı ile gelmekte. Bunu, yiyecek ve eğlence yerleriyle, hatıra eşyalarına harcanan dövizler izlemekte. Fakat İspanya ve benzeri ülkelerde iç ve dış sömürgenler öylesine örgütlenmiş ki, otel ve konutlar kanalı ile, özellikle İspanya'ya giren döviz miktarı her yıl önemli bir düşüş göstermekte. Bu düzenin nasıl çalıştığını aşağıda bütün ayrıntıları ile inceleyeceğiz. Yine, tüm İspanya'daki eğlence *ve dans yerleri* ile diskotek gibi ticari kuruluşların sahipleri yüzde 80 yabancı uyruklular. Bunların hükümete her yıl verdikleri vergi beyannameleri hep **«zarar»** hanesini göstermekte. *Aslında, yalnız bu kanaldan dışarıya kaçırılan dövizin yekûnu* her yıl milyonları bulmakta. Gazeteler, dergiler **ve kitaplar** habire yazıyor: İspanya turizm ile kalkınmakta! Bizce, halk'a geçmeyen *milli servetlere* verilen ad, kalkınma olamaz. Olsa olsa, buna **«soygun»** denilebilir. Ve işte, turizmle kalkındığı iddia edilen İspanya, bu tip soygunun en bellibaşlı örneklerinden biri. Yirminci *asrın ortasında* soygunun bir ismi de özel teşebbüsçü turizm olup çıkmış.

SOYGUN NASIL YAPILIYOR:

● Soygun düzeninin başında yer alanlar, uluslararası büyük **sermaye** çevreleri. Yabancı **sermaye** turizm dalında **İspanya'ya, otel, kısa süreler için daireler halinde kiralanan lüks apartımanlar, dinlenme köyleri, modern pansiyonlar ve turizm klüpleri adı altında girmiş.** Bütün bu şirketlerin yada ticari örgütlerin genel merkezleri İspanya dışında, genellikle Almanya, İsviçre, Belçika, Holanda ve İngiltere'de toplanmış. Buralarda kalanlar tamamıyla yabancı turistler. Bu şirketler gerek hisse senedi satmak yolu ile, gerekse bütün Avrupa ülkelerinde kurmuş oldukları organizasyonlar kanalı ile, yukarda belirtmiş olduğumuz turizm tesislerini turistlere İspanya dışında kiralamakta ve ücretlerini İspanya dışında toplamakta. Bu şekilde yurt dışında bırakılan, yani İspanyaya sokulmayan dövizlerin yekunu her yıl milyonları bulmakta. Yabancı sermaye Franco'nun şartlandırılmış bürokratlarından daha akıllı çıkmış. Elin oğlu kanunların boşluklarından faydalanarak, emeği istediği gibi sömürmekte. Yalnız İspanya değil, dünyanın tüm kapitalist ülkelerinde Hilton ve benzeri büyük otelcilik tröstleri de aynı metodla çalışmakta: Dövizi tesisin bulunduğu ülkeye sokmamak! Tıpkı mal bulmuş mağribi gibi yabancı şirketlere sarılan bir sürü basiretsiz hü*kümetler, sonradan da* içine düştükleri sömürü kıskacından kurtulabilmek için habire debelenmekte. Ne var ki, çoğu zaman atı alan Üsküdarı geçmiş oluyor. Bu tröstler yatırımları*nın karşılığını çoktan fazlası ile* almışlar bile. Toprağın asıl sahipleri orta çağın koşulları içerisinde yaşarlarken, dış sömürgenler elini bile kıpırdatmadan, başkalarının kan dökerek kazandıkları topraklardan milyonlar kazansınlar. Şayet turizmle güdülen amaç bu ise, onu öngörenlere de, uygulayanlara da **yazıklar olsun!**

● Bugün için İspanya'da her yıl belirli miktarda yabancı dövizi yurt içerisine getirmeyi taahhüt eden yabancı uyruklu herhangi bir kişi özellikle emekliler, dilediği şekilde arazi yada konut almak yada yaptırmak hakkına sahip bulunmaktadır. İspanyaya yerleşen yabancılardan, hükümetin getirmelerini istediği yıllık dövizin tabanı, emekli olmayan özel ve tüzel kişilerden 350 bin peseta (yaklaşık olarak 50 bin T.L.), emeklilerden ise 150 bin peseta. **Faşist Franco** hükümeti bu kararı alırken tıpkı güney Amerika ülkelerinin yapmış olduğu gibi, hayat pahalılığı ile karşı karşıya bulunan diğer gelişmiş Avrupa ülkelerindeki çok sayıdaki emekliye ayrılmış kişilerin ve kendilerine sakin bir tatil yeri arayan varlıklı sınıfların paralarını İspanya'ya çekmeyi düşünmüştü. İlk bakışta, durum kişiye oldukça olumlu gözüküyor. Ne var ki, yine gerçekler biraz eşelendiğinde, bugün için bu kararın İspanya turizminin aleyhine çalıştığı ve her yıl milyonlarca dövizin dolaylı olarak yurt dışında kalmasına yardımcı olduğu kolaylıkla anlaşılacaktır.

Devletin yayınlamış olduğu istatistiklere göre, son on yıl içerisinde İspanya'da inşa edilmiş olan apartıman dairelerinin yüzde 40'ı ile villa ve konakların yüzde 85'i yabancıların mülkiyetinde. *Konut sahipleri* gerek kendi ülkelerinde, gerekse diğer Avrupa ülkelerinde, turizm acenteleri yada bölgesel gazeteler kanalı ile konutlarını yine İspanya dışında rahatça kiralamakta ve kira karşılığı dövizi kendi ülkesindeki banka hesabına aktarmakta. Bu şekilde İspanya'ya giren her yıl yüzbinlerce turist var.

(Devam edecek)

Vatan'cılara zorunlu cevap:

KANUN VAR EFENDİLER!..

Selma ASHWORTH

***ANT** dergisinin 21 Nisan.* ve *29 Nisan,* **1969** tarihli sayılarında yayınlanmış olan 2 yazımda, Londrada çıkan Vatan adında bir Kıbrıs Türk gazetesinin tutumunu ve sorumlu müdür Bay Osman Türkay'ın bir makalesini eleştirmiştim.

Uygar dünyada gazeteler ve gazeteciler arasında fikir *tartışması günlük olaydır*. Ama fikir tartışmasında savunacak fikri olmıyan, işi şahsiyata, kişilerin özel hayatlarına çamur atmıya döker.

İşte Vatancıların fikir tartışması, benim eleştirdidiğim noktalara cevap dahi vermeden, akıl ve mantık ölçülerine sığmayan bir yalan, iftira ve tehdit kusması *şeklinde tecelli etti.*

Biz bu çirkef kampanyasından (smearing campaing) hesap sormayı avukatlarımıza ve İngiliz Mahkemesine bırakacağız. Sadece kısaca şunları belirtmek istiyoruz:

1 — Gazetenizde çıkmış hiç bir haber veya yazı tarafımdan tahrif edilerek eleştirilmemiştir. İktibas ettiğim cümleler ve haberler kelimesi kelimesine eksiksizdir, doğrudur.

2 — Gazetenizin zengin Kıbrıslıları metheden tutumu su götürmeyen bir GERÇEKTİR. Hele, «Tüm Türklük dünyasının tanıdığı büyük isim» manşetini ta*şıyan yazı methiyeciliğin en tipik örneğidir.*

3 — PEN üyesi olduğunu söyleyen sorumlu müdür, gazetecilik ve yazarlık ahlakını ayaklar altına almakta ve benim özel hayatımı sakız gibi çiğnemeye kalkmaktadır. Bay Osman Türkay kendisinden başkalarının özel hayatlarına burnunu sokma hakkını nereden bulmaktadır? Ona bu hakkı kim tanımıştır? Nazi Almanyasında Heil Hitler diye bağırdığımı ve azılı bir Gestapo ajanı ile evli olduğumu yazmadan önce hiç değilse biraz araştırma yapsaydınız. Ben, ikinci dünya savaşı bittiği yıl, Erenköy kız lisesinde leyli öğrenciydim. Yani ikinci dünya savaşı sırasında kara önlüklü beyaz yakalı bir çocuktum. Almanya'ya savaş bittikten, Hitler öldükten tam 12 yıl sonra gittim.

Azılı bir Gestapo ajanı olduğunu yazdınız ilk eşim de, 1927 doğumlu olduğuna göre, harbin bittiği yıl 18'ine henüz basmış bir delikanlıydı. Yalan bile yazacaksanız hiç değilse akıllıca yalan yazın. Kuyruklu ve sunturlu yalanın böylesine az rastladım.

4 — Diğer çok pis ve kötü niyetli çamur gene özel hayatıma atılmakta ve benim T.C. vatandaşlığından «hiç bir gereksemesi yokken, isteye isteye feragat» etmiş olmamı yazmanızdır. Bir kere bu haberi (yalan ve yanlış olarak) her kim size ulaştırdıysa, *resmi* yollardan giderek onlardan da hesap sormak boynumun borcudur. Zira, Yurt dışında en yüksek devlet makamı olan Konsolosluk ile vatandaş arasında cereyan etmiş bir işlemin dışarıya sızdırılması bir suçtur. Bu konuda gerek Baş Konsolosumuza, gerekse de yeni Büyük Elçimiz *Bay Zeki* **Kuneralp'e** *ve Dış İşleri Bakanlığına kadar* şikayetlerde bulunacağım.

Ben, kocamın işi gerektirdiği için İngiliz pasaportu çıkarmak zorunluğunda kaldım. Bu durumda T.C. Vatandaşlık kanunu çifte tabiiyet tanımadığı için, geçici olarak ve Bakanlar Kurulu kararıyla İZİN alarak T.C. *vatandaşlığından* çıktım. Yoksa *sizin yalan ifadenizde* olduğu gibi «gereksemesi ve sebebi yokken vatandaşlıktan feragat» etmedim.

Ben, Türklüğü ve vatan sevgisini sizlerden öğrenecek değilim. Ben öz be öz Türk doğdum ve Türk öleceğim.

Türk olmak demek canım Türk dilini, özünü muhafaza etmektir. Vatanımın dertleriyle dertlenmek... Vatanımın acılarıyle acılanmak ve inandığı yollardan giderek az da olsa bir katkıda bulunabilmektir.

Vatanperverliğin tapusu size mi kaldı efendiler?

5 — «Eokacı bir Kıbrıslı Rumla olan aşnafişnalıklarını ortaya dökeceğiz,» cümleniz ise hukuki bakımdan çifte suç unsuru taşıyor. Aşnafişnalığı «having an affair» anlamına kullandığınızı kabul ediyoruz ki bu bir iftiradır yani LİBEL'dir. Salladığınız tehdit de düpedüz BLACKMAIL'dir. Bu memlekette Libel ve Blackmail çok ciddi suçlardır efendiler. Çocuk oyuncağı değil.

6 — Gelelim akıl ve mantık ölçülerine sığmıyan bir cüret ve küstahlıkla ortaya attığınız «benim ajan olduğum, satılmış olduğum» iftiranıza. Biz bunun hesabını tabii ki mahkemede soracağız ve satılmış casus olduğumu iftiralarla değil vesaikle İSPAT etmenizi rica edeceğiz.

Balta girmemiş ormanda değil, uygar bir memlekette yaşıyoruz. Gerek basın yoluyla, gerekse de yazdıklarınızı protesto etmek için size telefon açan arkadaşlarıma telefonda ettiğiniz laflar, yazılı hakaret ve iftira, sözlü hakaret ve iftira ve tehdit yani LIBEL, SLANDER ve *BLACKMAIL'dir. PEN* üyesi *Bay Osman* Türkay, Varlık'ın cep yayınlarında bir zamanlar sizin yazılarınızı ilgiyle okurdum. O Osman Türkay'ın böyle çirkef basacak adam olabileceğini de havsalam hâlâ almıyor. Yazıklar olsun!

TÖS, gerçekten devrimci eyleme girebilecek mi?

İbrahim OSMANOĞLU

ÇALIŞMALARINA 7 Temmuz'da Kayseri'de başlayıp, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde tamamlayan TÖS 2. olağan genel kurul toplantısını şöyle bir gözden geçirelim:

Kurultayın Kayseri'de başından geçenleri kamu oyu az çok bilmektedir. Bunun için yeniden üzerinde durmayacağız. Ancak burada TÖS yöneticilerine düşen bir görevi belirtmek gerekiyor: Bu görev, Kayseri olaylarının baş sorumlusu iktidardan ve onun maşası olan gerici güçlerden hesap sormaktır. Bu, 60 bin üyeli sendikanın namusunu kurtarmak olacaktır. TÖS bu güce sahiptir. Bunu böylece noktaladıktan sonra üzerinde duracağımız, eleştireceğimiz konulara geçelim.

Devrimci dayanışma grubunun kongre divan başkan adayı A. Kaya Turan'ın aldığı 150 oya karşılık, 216 oyla Cemal Başbay kongre divan başkanlığına getirildi. Cemal Başbay'ın tarafsız kongre divan başkanlığı yapacağına kimse inanmıyordu. Maalesef bu kongrede de bu yaygın kanının doğru olduğunu gördük. Bunun için bir takım örnekler vermenin gereği yok.

Kendisinin iyi bir sanatçı olduğunu ve olacağını kabul ettiğimiz, bunun yanında iyi bir sendikacı olacağını kabul etmediğimiz Fakir Baykurt, TÖS'ün ikinci olağa kurul toplantısında gerçekten tutarlı bir konuşma yapmıştır. Bu açış konuşmasına (bir iki noktası hariç) neresinden bakarsanız bakın yüzde yüz devrimci anlayış ve ölçüdedir. Bu konuşma Baykurt'un bundan önceki konuşmalarını kalın bir çizgiyle ayırmıştır.

Ancak, çağımızın ve yaşadığımız ülkenin gelişen tarihsel objektif şartlarını, sınıf çelişkilerini gözönünde tuttuğumuz zaman, konuşmanın, bildiri yayınlamanın, soyut kavgacılığın pek önemli olmadığı gerçeği kendiliğinden ortaya çıkmış oluyor. Nedir öyleyse önemli olan? EYLEM... Bu eylem silahı kapıp dağa çıkmak değildir elbet. «Devrim için eğitim» ilkesiyle tabandaki büyük gücü eğitmektir. Demokratik yollarla kendi iktidarını kuracak, bu bozuk düzene son verecek olan işçi ve köylü sınıfına politik bilinç vermektir.

Gençlik hareketlerini savunan, dünya nüfusunun % 70,6'sının, dünya toplam gelirinden ancak % 21 pay aldığını, sosyalizmi kuran ve kurmaya başlayan ülkelerin gittikçe çoğaldığını söyleyen, kapitalist ülkelerin takım çavuşu Amerika'nın bir kriz içinde bulunduğunu belirten, şimdi tarihte saatin 12'ye çeyrek kaldığını açıklayan genel başkanın bu konuşmasının bir de çelişki noktalarına ve çalışma raporuyla uyuşmazlığına değinelim:

«En ilerde olanlarınız elbet değerlidir. En geride gelenlerinizin de büyük değeri vardır. Biz genel merkez yöneticileriniz geçmiş dönemde zorunlu olarak en ilerdeki arkadaşlarımızın yanında yer alamadık, en gerideki arkadaşlarımızı da düşündük» görüşüne hemen katılmak mümkün değildir. Elbette ki gerideki arkadaşlarımızı düşünmek onları da eylem içine katmak zorundayız. Ancak militan durumda olan, mutlaka yararlanılması gereken ilerdeki arkadaşlarımızla devrimci bir dayanışma içinde olmak şartıyla. Militan kişilerin yetişmesinin ne denli zor olduğunu nasıl kabul ediyorsak, militan kişilerden yararlanıldığı yerde ancak, devrimci halkanın gittikçe büyüyeceğini de kabul etmeliyiz.

Çalışma raporunun «TÖS'ün Yapısı» bölümünde saptanan **«genel merkez ve şubelerimiz bir tren katarına benzer. Genel merkez bir lokomotiftir. İlerleyen bir katarda lokomotif yokuşa gelince çeker, inişe gelince tutar»**, görüşüne hiç takılmadı mı acaba genel başkan? Bu görüşün açık anlamı şudur: Genel merkez ne ölçüde devrimci ise, 60 bin üye de o ölçüde devrimci olacak. Daha açıkçası benim anladığım, (yanılmıyorsam eğer) ileri gidenlere dur denilecek, geride kalanlar da biraz dürtüklenecek ve böylece dekovil trenlerin hızıyla orta yolda devrimcilik yarışı yapılacak. Doğru TÖS'ün yolu orta yol değildir.

Bütün bunların ötesinde, Fakir Baykurt'tan bu devrimci konuşmasının eri olmasını beklemek hakkımızdır.

TÖS'ün iki yıllık çalışma raporu **«Devrimci Öğretmenlerin Savaşı»** adıyla büyük boy, 175 sayfalık bir kitap olarak hazırlanmıştır. Sendikal sorunlar, Meslek sorunları, yurt sorunları ana bölümler olarak ayrılmıştır.

FAKİR BAYKURT
— Fiili kavlini tutacak mı? —

Rapor baştan sona okunduğunda görülüyor ki, «cektir», «cıktır»dan başka eklerle biten cümle yok denecek kadar azdır. Somut olarak «şunlar» yapılmıştır diyemiyor insan. Ancak bu çalışma raporu, bundan sonraki yürütme ve yönetim kurullarına ışık tutacak niteliktedir.

TÖS'ün iki yıllık çalışması, bu çalışmayı içeren sözde raporun eleştirisi de gereğince yapılmamıştır kurultayda. Buna fırsat verilmemiştir. Kayseri olaylarının etkisinden yararlanılarak delegelerin bu hakları ellerinden alınmıştır. İki yıllık bir çalışma, iki saat bile tutmayan bir süre içinde eleştirilemezdi elbet. Daha üç beş kişi konuşmadan, başkanlık divanı verilen yeterlik önergesini oylamaya kalkmıştır. Meslek, sendika, yurt ve dünya sorunlarının tartışıldığı TÖS kurultayında bu kınanacak bir tutumdur. Her şey enine boyuna tartışılmalıydı. Bunun engellenmesi haklı olarak bir takım kuşkular yaratmıştır.

TÖS içinde bir **«TÖS Devrimci Dayanışma Hareketi»** vardır. Bu hareket bir zorunluluktan doğmuştur. Kişilere karşı olmayan bu hareket neydi, ne istiyordu? **«TÖS Devrimci Dayanışma Hareketi»**ni ve bu hare-

CHP, Dil Kurumu'nun parasına nasıl göz dikti

1. TÜRK Dil Kurumu büyük Atatürk'ün kurduğu, devrimci özü içinde taşıyan bir bilim derneğidir. Kurumun bilinen amacı, dilimizin özleşmesini ve bütün bilim, teknik ve sanat kavramlarını karşılayacak yolda gelişmesini devrimci bir anlayışla, bilimsel kurallara uygun olarak sağlamağa çalışmaktır. Kurum, Türk dilini geniş bir yurttaş topluluğuna benimsetmek, yetişen genç kuşaklarda ana dil bilincini kökleştirmek, dil bilgisini ve dil sevgisini geliştirmek, dilimizin özleşmesini ve gelişmesini sağlamak amacını başarılı çalışmasıyla günümüze kadar sürdürmüştür. Bu başarılı çalışma kimi zaman yönleri ve tutumları bilinen kişilerin saldırısına uğramıştır. *Bunlar, büyük Atatürk'ün kurduğu* ve yaşaması için maddi olanaklarını vasiyeti altına aldığı kurumu yıpratmak, çalışamaz duruma getirmek, ve kapatmak amacını güden ve *bununla dil devrimine karşı koyacaklarını* sanan kişilerdir.

Ülkemiz ve bağımsızlığımız gibi dilimiz de yabancı dillerin boyunduruğundan Atatürk'ün öncülüğüyle kurtulmuş ve gelişme yolunu bulmuştur. Bu yol 1932 yılında Türk Dil Kurumunun kurulmasıyla açılmış, o yıldan bu yana dilimiz hızla özleşip gelişmiştir. Daha dün denecek bir zaman içinde yayınlanmış yazılarla bugün yayınlanmakta olanlar karşılaştırılırsa görülür ki 25-30 yıl önce yazı dilimizdeki Türkçe oranı %35-40 iken şimdi ortalama *%70-75'e yükselmiştir.*

2. GEÇEN üç yılla, gelecek üç yılın çalışmalarının görüşülmesi olan XII. Türk Dil Kurultayı Ankara'da toplandı. Kurultayın en ilgi *çekici konusu Türk Dil ve Türk Tarih Kurumlarının* gelirine CHP'nin göz dikmiş olmasıdır. Bilindiği gibi Atatürk bu iki kurumun çalışmasının yararlı olabilmesi için, gelirinin bir kısmının bu iki *kuruma* verilmesini vasiyet altına almıştır.

CHP otuz yıldan beri süregelen uygulamalara aykırı olarak, İş Bankasına yazdığı bir mektupla 35 milyon liralık hisse senedi üzerindeki Atatürk kârı payın, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumlarına değil, CHP'ye ödenmesi gerektiğini bildirmiştir. Bilindiği gibi siyasi partilere yapılan hazine yardımı paraların TİP'in anayasa mahkemesinde açmış olduğu davayla anayasaya aykırı bulunması üzerine -seçim dönemine girildiği şu günlerde- bir çok siyasi partiler gibi CHP de bu yardımdan *yararlanamamıştır. CHP'nin anayasanın* kendisine vermediği bu parayı başka yerlerden olmak istemesi beklenen sonuçtur.

Türk Dil Kurumu bu durum karşısında İş *Bankasına bir cevap, bir de resmi ihtar yollar.* Vasiyetnamenin açıklığı karşısında bankanın CHP'ye ödeme yapamıyacağını, yaparsa sorumlu olacağını, paranın otuz yıldan beri uygulandığı gibi Türk Dil ve Türk Tarih Kurumlarına ödenmesi gerektiğini bildirir.

CHP'nin Türk Dil ve Türk Tarih Kurumlarının hakkı olan paradan almak istediği toplam tutar 5.427.871 liradır.

3. XI. Türk Dil Kurultayında bütçe yarkurul başkanı seçilen bir üye düzenlediği *raporda İş Bankası ile Türk Dil ve Türk Tarih* Kurumlarının ilişkileri konusunda şöyle der:

«İş Bankası Anonim Ortaklığı tüm varlığının (yani 40 milyon liranın) % 27,5'u Türk Dil Kurumu *ile* Türk Tarih Kurumunundur. Buna göre bankanın yıllık kazancından vergi ve yasalı yedek akça çıktıktan sonra kalanın % 27,5'unun bu derneklere verilmesi gerekir. Örneğin 1965 hesap dönemi kazancından Türk Dil Kurumunun payına 3.850.000 lira düşer. Oysa bütçe tasarısına 1.900.000 lira konmuştur... Türk Dil Kurumu ile Türkiye İş Bankası ilişkilerinin ayrıntılarından özüne değin tüm yönleriyle inceliyecek bir özel kurul seçilmesini kurultaya öneririz.»

Türk Dil Kurumu haklarını aramak ve gelirini arttırmak *amacıyla böyle bir kurul seçilmesine* karar verir. Ve bu kurulun başına, bütçe yarkurul başkanı üye getirilir. Aradan geçen üç yıl içinde bu üye Türk Dil Kurumu ve Türkiye İş *Bankasından* gerekli *bilgileri* toplar. Ve bir kitap yayınlar. Bu kitapta yukarıda söylediklerinin tam tersi bir düşünceyi savunur. Bu düşünceye göre, «Atatürk öldüğü zaman İş Bankasının sermayesi 5 milyon lira idi. Bunun % 2-7,5'u Atatürk'ündü. İş Bankası, biriken yedek paralarla şimdiye kadar üç kez sermaye artırımı yapmış, varlığını 5 milyon liradan 40 milyon liraya çıkarmıştır. Bu yolla artan 35 milyon tutarındaki hisse senetlerinin üzerinde Türk Dil ve Türk Tarih Kurumlarının bir hakkı yoktur. Bunun %27,5'u üzerindeki tam mülkiyet hakkı CHP'nindir. Yani 35 *milyon* liradan kâr payını kurumlar alamaz CHP alır.»

Bu düşünce herşeyden önce Atatürk'ün vasiyetine tam olarak aykırıdır. Atatürk bu parayı Türk Dil *ve Türk Tarih Kurumlarını* yaşatmak için vasiyetinde ayrı bir yerde tutmuştur. Ayrıca Atatürk zamanındaki 5 milyon liranın bugün o değeri korumadığı bilinen bir gerçektir. 1938 yılındaki 5 milyon liranın alım gücü ile 1969 yılındaki 5 milyon liranın alım gücünün aynı olmasını düşünmek ve buradan çıkarak bir yargıya varmak gelişen gerçeklere karşı gözleri kapamak demektir. Bu iki kurumun hakkı olan 5 milyon liranın %27,5'unun getireceği kârın dondurulmasıyla gittikçe değeri düşmekte olan paramızın, birkaç yıl sonra hiçbir işe yaramadığı anlaşılmış olacaktır.

4. BU durum karşısında kurumlar ünlü hukukçularımıza baş vurur. Alınan yazılı raporlarda 35 milyon liralık hisse *senedine* düşen kâr payında CHP'nin bir hakkı yoktur, denir. Bu hukukçularımızdan Prof. İsmet Sungurbey'in yargısı şudur: «Atatürk vasiyetnamesinde Türk Dil ve *Tarih Kurumlarına da bir 'alt - vasiyet'* mahiyetinde olmak üzere gelir vasiyeti yapmıştır... Şu halde, Atatürk'ün Dil ve Tarih Kurumları yaşadıkça, malvarlığının gelirlerinden bu kurumların yararlanıp desteklenmesi yolundaki kutsal son istek ve amacına da son derece aykırı olur... kurumlar yaşadıkça gelirlerden yararlanmaları hukuki bir zorunluktur». Ayrıca Prof. Yusuf Ziya Binatlı'nın bu konudaki görüşü şöyledir: «CHP bir mansup mirasçı olmayıp lehine vasiyet edilen bir hükmi şahıstır. Kurumlar intifa hakkı sahibi değildir. Nutuk ve hisse *senetlerinin* kurumlara teslimi gerekirdi.»

Görüldüğü gibi sonradan artmış bulunan 35 milyon liralık hisse senedine düşen kâr payında *CHP'nin değil kurumların* hakkı bulunduğu düşüncesinde hukukçular birleşmektedir. Bu artış, kurumların hakkı olan kârdan her yıl bir parçasını yedek akça ayırmakla meydana gelmiştir. Bunun için artan hisse senetlerinin kârı kurumların olur, CHP'nin değil.

5. BÜTÜN bunlardan çıkan sonuç; devrimci, ilerici, İsmet Paşa'lı, Bülent Ecevit'li ve ortanın solu CHP'nin kendi çıkarı ve yararı için iki devrimci kuruluşun gelirine el atmaktan, çalışmalarını olanaksız kılmaktan çekinmemesidir. Bilindiği gibi bu CHP'nin verdiği ilk örnek değildir. Köy enstitülerini kuran, herhangi bir gerçek yargıya varmaksızın onları kapatan CHP değil midir? Daha dün ilerici, devrimci ve sosyal *anayasamızı küçük bir çıkar uğruna değiştirmeğe* yeltenen CHP değil midir? Görülüyor ki devrimci bir oluşum CHP'ye ve onun çıkarına dokunmaksızın yaşar, bunun tersi CHP için düşünülemez. Ama şurası bir gerçektir *ki*, olayların akışı ve toplumun hızla gelişmesi CHP'nin çok önündedir. Şimdi CHP her istediğini yapmaktan ve yaptırmaktan çok uzak bir yerdedir. CHP bu acı gerçeği anlamalıdır. Her ileri atılımı önlemeğe kalkışan CHP hiç ummadığı bir yerde devrimci güçleri karşısında bulmaktadır.

Kesin bir gerçek varsa o da CHP'nin Atatürkçü, devrimci çizgiye içtenlikle gelmesidir.

Nurer UĞURLU

---

tin görüşü olan «TÖS Devrimci Dayanışma Bildirisi»ni aşırılıkla *suçlayan delegelerin* çoğunluğu, bu bildiriden daha aşırı olan (bizce aşırılık söz konusu değil) Baykurt'un konuşmasını coşkunlukla alkışlıyordu. *Bu bir* tutarsızlık değil miydi; nerden geliyordu? Tüm bunlar *söz* konusu edilmeli, tartışılmalıydı.

Hazırlanan komisyon raporları da gereği gibi değerlendirilmemiştir.

Hiç de küçümsenmiyecek ölçüde olan sendikanın mali gücünün iyi kullanılmadığı, bir kişinin zimmetinde 165.198.90 TL.sının nasıl bulunabileceğinin hesabı sorulmamıştır.

Bunun yanında olması olanaksız olan bir takım önergeler zaman almış ve oylanmıştır. Örneğin, O. Nuri Koçtürk'ün «işçi üniversiteleri açılması, öğretmenlerin yaz aylarında üniversitelere devam etmelerinin ve diploma almalarının sağlanması» gibi. Bu, hayalden öteye geçmeyecek bir istektir. Çünkü bu düzende bunun olanağı yoktur. ayrıca TÖS'ün altından kalkabileceği bir iş değildir. *Bu olmayacak olana, olur* diyelim bir an için. Ne öğrenecek açılacak olan üniversitelerde işçiler ve kim ne öğretecek kendilerine? İşçilere üniversite açmadan önce, sınıf bilinci vermek vardır. Kendi düzeni kurulduğunda, kendi üniversitesi açılacaktır elbet.

Öğretmenlerin yaz aylarında üniversitelere devam etmeleri neyi sağlayacaktır? Öğretmenlerin üniversitesi TÖS olmalıdır. TÖS içinde sistemli, devrimci bir eğitimin yapılması, bu *eğitimden geçen militan* üyelerin de halkın eğitiminde görev alması söz konusu iken ve bunun olanağı mevcutken, *böylesine olması olanaksız* hayaller peşinde koşmak yanıltıcı olacaktır.

2. olağan kongrede yapılan tüzük değişikliğine göre, TÖS genel başkanı tek dereceli olarak seçilecek ve genel başkan Ankara dışından da olabilecek.

Bir kere genel başkanın tek dereceli olarak seçilmesi bireyci görüş ve anlayışın dışında *değerlendirilemez. Gelelim,* genel başkanın Ankara dışından da olabileceğine. Bu ilkin demokratik bir anlayışın sonucu *gibi* görülüyorsa da öyle değildir. Bu tüzük değişikliği, Fakir Baykurt'un genel başkanlığını sağlamak ve kıyıma karşı sözde tedbir almak için yapılmıştır. Fevzi Paşa'ya sürülen Fakir Baykurt'un yerine bir başkası olsaydı bu tür tüzük değişikliği söz konusu olmayacaktı.

Kıyıma karşı bir tedbir de değildir *genel başkanın* Ankara dışından da olabileceği. Kıyım böylesi tedbirlerle önlenemez. Bu düzen ayakta kaldıkça, öğretmen de bu düzene karşı çıktıkça kıyım olacaktır. Kıyıma karşı koyabilmek için «demokratik bir baskı aracı» olduğumuzu ortaya koymalıyız herşeyden önce. 60 bin üyeli bir sendikanın genel başkanını ha dediği zaman kıyamamalıdır milli eğitim bakanı. Bir genel başkanın kıyımı ile, bir üyenin kıyımı arasında büyük fark vardır. Genel başkanın kıyımı topyekun TÖS'ün kıyımı anlamını taşır. Milli eğitim bakanının bu cesareti kendinde *görmesi tümümüzü* derin derin düşündürmelidir.

Eylemin ancak ekip çalışmasıyla sürdürülebileceği, kişi tek başına çok sağlam bir devrimci de olsa işin üstesinden gelemiyeceği bir gerçektir. Bu gerçek nedense TÖS içinde bugüne dek gözden uzak tutulmuştur. Bugün de genel başkanımız olan Fakir Baykurt geçmiş dönemlerde işbirliği yapabileceği, devrimci bir anlayış ölçüsünde eylem gösterebileceği kişilerden kurulu bir liste ile işbaşına *gelmemiştir, ya da gelmek* istememiştir. Yürütme kurullarında kısa sürede anlaşmazlıklar başgöstermiş ve arkasından istifalar başlamıştır. Durum böyle olunca da Baykurt'un devrimciliği etkisiz kalmıştır. Devrimci bir genel başkan devrimci kişilerle işbaşına gelmek zorundadır.

2. *olağan kurultayda işbaşına* gelen yeni yürütme ve yönetim kurulu için şimdiden yorum yapmak kahinlik olur. Kişilerin çoğunu tanımıyoruz. Tanıdıklarımız içinde devrimciliklerinden kuşku duymadığımız kişiler var. Geçmiş dönemleri değerlendirerek bir ekip çalışması sürdüreceklerine güvenmek ve inanmak istiyoruz.

Bir iki nokta olarak, öncelikle nelerin ele alınması gerektiğini belirtmek de yerinde olur.

1 — *Genel merkez* tezelden yüzde yüz devrimci içerikte çerçeve bir eğitim programı hazırlamalıdır. Türkiye'yi sosyal, ekonomik, kültürel v.b. yapıları yönünden «eğitim bölgeleri»ne ayırmalıdır. Bu çerçeve program bütün şubelere uygulanmak üzere gönderilmelidir. Eğitim yapabilecek elemana sahip şubelerde bu işe derhal başlanmalıdır. Elemanı olmayan şubelerden kişiler alıp yetiştirdikten sonra şubelerine, bölgelerine göndermelidir. Genel merkezin hazırlayacağı eğitici seminer ve kurslardan geçen elemanlar aynı işi kendi şube ve bölgelerinde *sürdürmelidirler. Bu halka genişleyerek* uzun olmayan bir sürede tüm öğretmenleri içine alacaktır.

Sıra bundan sonra halkın eğitilmesine gelecektir. Halkın eğitilmesi de topyekûn düşünülemez. Militan kişileri yetiştirdin mi, gerisi gelecektir. Tekrar edelim: Öğretmenin kendisi eğitilmeden, halkın eğitilmesinde görev alamaz. Öğütçülükle de olmayacağı bir gerçektir.

2 — Devrimci unsurlardan her fırsatta yararlanılmalıdır. Tekelcilikten kurtulmanın yolu budur bu aynı zamanda. Genel merkezin vereceği görevi bilinçli üyeler *seve seve yapacaktır.*

3. — T.Ö.D.M.F.'nin feshi gerçekleşmiştir ve yararlı olmuştur. Ancak T.Ö.D.M.F.'nin *feshi kafi* değildir. Bağımsız durumda olan derneklerin de kendi kendilerini feshi söz konusudur. Bu konuda genel merkeze düşen görev az değildir.

ANADOLU BASININA ÇENGEL ATANLAR!

Amerikan emperyalizmi ve yerli işbirlikçileri, sağladıkları çeşitli menfaatler ve özellikle verdikleri ilanlarla Bâbıâli basınının büyük kısmını kendilerine bendetmişlerdir. Şüphesiz Anadolu basını üzerinde de aynı çirkin oyun oynanmaktadır. Edremit'te yayınlanan EDREMİT adlı günlük gazeteden aşağıya iktibas ettiğimiz Sadettin Öcal'ın başyazısı bu çirkin oyunlardan birini belgesel olarak açığa vurmaktadır.

Amerikan uşağı Güney Vietnam rejiminin Türkiye'deki diplomatik temsilcisinin «gazeteci satınalma» teşebbüsünü, bu yolda çevrilen çeşitli dolapların günışığına çıkmış küçük bir örneği olarak ibretle okurlarımıza sunuyoruz. Sadettin Öcal diyor ki:

«Birkaç gün önce matbaadaki masamın üzerinde bir mektup buldum. Taahhütlü ve ekspres olarak gönderilen mektup Vietnam Büyük Elçiliğinden geliyordu. Başta Amerika Büyük Elçiliği olmak üzere, bir çok yabancı ülkelerden bültenler ve klişeler almağa alışkındık. Ve çoğu zaman hangi amaçla gönderildiğini bildiğimiz bu bültenleri okumaya lüzum görmez, boş taraflarını müsvette kağıdı olarak kullanırdık. Ancak bu mektup adıma yazılmış ve taahhütlü olarak, kapalı zarf içerisinde gelmişti. Bu bakımdan dikkatimi çektiği için zarfın içindekileri okudum. Bunlar Güney Vietnam Hükûmetinin savaşının haklı olduğunu belirten birkaç makale idi. Gazetemizde yayınlanması isteniyordu. Bir de «Muhterem efendim» diye başlayan gayet nazik ve kurnazca yazılmış bir mektup vardı.

İşte şu yazıyı kaleme alınama sebep, bu ilginç mektuptur. Altında Vietnam Büyük Elçiliği Müsteşarı Nguyen Oruang Phuc imzasının bulunduğu mektuptan bir cümleyi birlikte okuyalım:

«Gerek bültenlerimiz, gerekse özel makalelerimiz hususunda her hangi bir arzunuz olursa, bunu zevkle dikkate alacağımızı bilmenizi arzu ederiz. Ayrıca, Ankaraya geldiğiniz zamanlarda bizleri ziyaret etmenizi ve arzu mektuplarınızı iştiyakla beklemekteyiz.

Saygılarımı sunmama müsaadenizi rica ederim».

Evet aziz okuyucularım Vietnam Büyük elçiliğinden adıma gelen mektup bu cümlelerle bitiyor.

Eminim ki aynı mektup Anadoludaki diğer bazı meslekdaşlarımıza gönderilmiştir. Ve tahmin ediyorum ki, daha ziyade Türkiyenin bağımsızlığını ve Vietnam savaşlarının gerçek yüzünü okuyucularına duyurmak amacını güden gazeteciler bu mektuba muhatap olmuşlardır. Gayet iyi bilmekteyiz ki, yurdun dört köşesinde yayınlanan tüm gazetelerin yayını Güney haberalma uzmanları tarafından dikkatle izlenmektedir.

«Ankaraya geldiğinizde bizleri ziyaret etmenizi ve arzu mektuplarınızı iştiyakla beklemekteyiz» cümlesinin anlamı nedir? Bu cümle Tabi'i Senatör Haydar Tunçkanatın mecliste açıkladığı bir casusluk raporunu hatırlatmaktadır.

Amerikanın sömürü düzenine karşı çıkanları para ile tavlamak, olmazsa başka şekillerde susturmak. Buna şimdi politika dili ile «Pazifikasyon» denilmektedir. Yani muhatabı susturmak ve etkisiz hale getirmek ve hatta kendilerine hizmet edecek uşak durumuna düşürmek.

Aziz okuyucularım, Güney Vietnamın arkasındaki Amerikanın, Türkiyeye sattığı soya yağı, süt tozu ve don yağından sağladığı paralar Merkez Bankasında milyonları, milyarları bulmaktadır. Amerikalılar döviz değeri olmayan bu Türk paralarını cömertçe harcamağa hazırdırlar. Türkiyedeki Amerikan Haber Alma Servisleri Bâbıâlideki kodaman gazetelerle ilişkilerini istedikleri gibi ayarlamışlardır. Bir kaç tanesi müstesna.

Yukarıdaki bahis konusu mektuptan anlaşıldığına göre, sıra Anadolu basınına gelmiştir. Anadolu basınının ekonomik bakımdan ne kadar güç koşullar altında çalıştığını bilen Amerikan Haber Alma servisleri. Vietnam Elçiliği aracılığı ile yani dolaylı şekilde ve «para her kapıyı açar» düşüncesi ile şimdi kolunu Anadoluya uzatmıştır. Bir gazeteyi, hele karşılarında olan bir namuslu gazeteyi satın almak için onların onbinler, yüz binler lira bedel ödemeleri hiçtendir.

Yalnız onların hâlâ anlayamadıkları ve bu yüzden de aldandıkları bir husus vardır.

Her kapı para ile açılmaz ve her vicdan para ile satın alınamaz. Tarihi boyunca vatanı için özgürlüğü için can vermekten çekinmeyen Türk milleti adamın suratına para demetini şamar gibi çarpar ve bu şekilde küçük düşürücü davranışta bulunanlarla daha güçlü şekilde savaşır.

İşte biz Vietnam Elçiliğinin mektubunu alınca böyle duygulandık, böyle yazdık ve durumu okuyucularımıza böylece açıklamış olduk.»

Prof. Faruk'tan Gnl. Faruk'a!

Sayın Faruk Güventürk'ün bu sözleri bir ferahlık uyandırmıştır. Bir gerçeğin yetkili bir kumandan tarafından bir kere daha dile getirilmesi elbette memnuniyet verici bir hadisedir. Türk Ordusunun, komünizmi ezmek azminden daha tabii bir şey olamaz. Çünkü, Türk Ordusu, orduların en millisidir. Ta Asya Hun İmparatorluğu'ndan beri üçbin yıldır tarih sahnesinde ordu - millet olarak görünen Türk Milletinin millî şuur ve millî ruhunun özü ve kahramanlığının, yiğitliğinin timsali eşsiz destanlar yaratmış olan ordusudur.

Prof. FARUK TİMURTAŞ

(Tercüman - 18.7.1969)

AY'NAME!

YENİ GAZETE (Başyazı) - Bir insanın kendisine en uygun hayat arkadaşını elektronik beyin denen makinelerle seçtiği bir dünyada, his dünyasının ve romantik sözlerin değeri elbette sıfıra iner. «Ay gibi yüz» artık güzellik ölçülerimizden biri olmaktan çıktı. Şimdi ay gibi yüz, çiçek bozuğu, çopur bir çehre oldu.

ERDOĞAN TOKMAKÇIOĞLU (Yeni İstanbul) - Apollo 11'i Amerikalılar uzaya atmadan iki gün önce, Ruslar uzaya bir uzay aracı fırlattılar. Allah allah! Şu Ruslar, uzay ile Akdeniz'i karıştırıyorlar galiba!

ÇETİN ALTAN (Akşam) - İster istemez uzay araçlarının yapımında ve deneylerinde devlet eliyle planlama Amerika'da da ağır basmaya başlamıştır. Fiziksel aşamanın bu ölçüsünde özel sermaye tek başına artık yeteneksiz kalmaktadır. Ve bu ölçüdeki harcamalar başka alanlardaki devlet müdahalesinin de dozunu artıracak, planlı ekonomiyi Amerika'da dahi öne doğru itecektir. Gelişmenin bu yönünü henüz kimse pek görememekte ve Amerika'nın Ay'a gidişinin Amerikan ekonomisi için de yeni bir devrenin başlangıcı olabileceğini hiç hesaba katmamaktadır.

TEKİN ERER (Son Havadis) - En az seksen milyon yaşında olduğu tahmin edilen dünyamızda seksen milyon seneden beri ilk defa eşsiz bir hadise vukua geliyor. Bize göre tarihlere o gün başlamalıdır. 21 Temmuz 1969'un üzerine bir çapraz işareti koyarak onu Hazreti İsa'nın mezarına gömmeli ve o günü yıl : 1, Gün: 1 olarak yeniden yürütmelidir. 21 Temmuz 1969 günü yeni takvim başlamalı, o günden itibaren yeni açılan feza devriyle günler işlemelidir.

BURHAN FELEK (Cumhuriyet) - Yazık oldu. Erken gelmişiz dünyaya... Bundan 50 sene sonra gelse idik, belki de başka yıldızlara seyahat edebilecektik... Şu aya gidiş çok şahane bir muvaffakiyettir. İnsanlığı tebrik ederiz. İnşallah daha büyük hayırlı işler başarırlar.

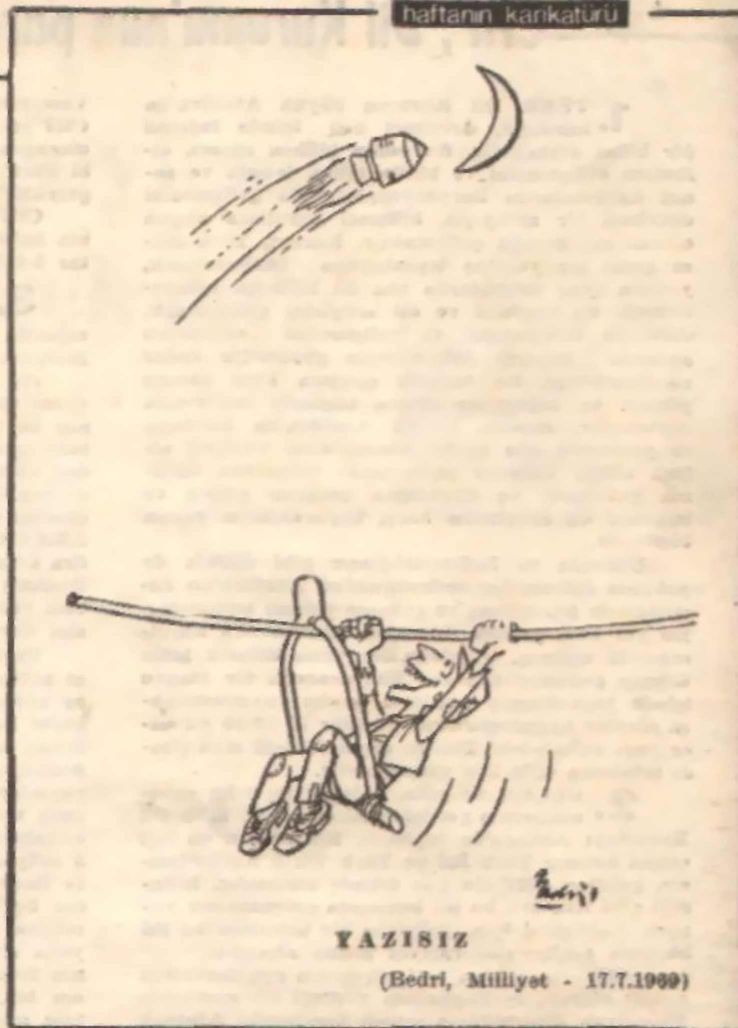
ERGUN GÖZE (Tercüman) - Bu tam manasıyla beynelmilel bir dram. Ne var ki, yine en büyük dramatik pay müslüman Türk milletinin. Çünkü bu büyük tarihli millet, Ay'ın fethedildiği şu demlerde bütün dünya «Türkler Ay'da har- olsa, oraya da merdiven kurup çıkarlar.» dedirttiği şahhat günlerinden fersahlarca uzaklaşmış. Çünkü ulu peygamberinin kılıcını asırlarca şerefle taşıyan bu millet, iç düşmanlarıyla uğraşmaktan Ay'a merdiven kurmak şöyle dursun, bir Boğaz köprüsünü tek başına yapamaz hale gelmiş. Büyük milletin her şeyi büyük oluyor. Tarihi de, talihi de, talihsizliği de. Ay dramındaki payı da.

BEDİİ GÜRAY (Akşam) - Ve ben neden korkuyorum biliyor musunuz? İster misiniz, Ay'a varınca, üç Amerikalı, ilk ayak bastıkları yerde bir kayanın üzerine tebeşirle yazılmış şu satırla karşılaşsınlar: «Bunu yazan TOSUN.»

NİZAMETTİN NAZİF (Yeni İstanbul) - Ama unutulmasın... İstanbul'u zapteden Fatih Sultan Mehmed Han'dır. Dumlupınar'ı kazanmış olan Mustafa Kemal'dir. Amerika'yı keşfetmiş olan Kolombas'tır. «Ay'ın zaptı» adı verilecek olan zafer de, Michael Collins ile Neil Armstrong ve Edwin Aldrin adlarına tescil edilecektir. Tarih bu epopenin tapusunu onlara verecektir. Kıskanmıyoruz. Haklarıdır. Ay'ın zaptına giden erlere selam!

BEDİİ FAİK (Dünya) — Apollo - 11, sadece bir tefekkür insanının akıl ve zeka gradosunu değil, onun yanısıra, bir batının kalb ve ahlak asaletini de üstün göstermenin sembolü sayılacak değerde.

ORHAN SEYFİ ORHON (Son Havadis) - Bütün ömrümü göklerin güzellik kraliçesi sandığım bu çirkin AY'ı övmeğe harcadığım için, müsaade ederseniz, bir Ağustos gecesinde körfezde mehtabın hikayesini anlatan bir manzumemi bu uğurda heder olmuş bir ömre misal olarak nakledeceğim.

YAZISIZ

(Bedri, Milliyet - 17.7.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL Ankara Temsilciliği: Tel.: 13 40 20 ● Dizgi: ES-İN MATBAASI ● Tasra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BOTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL, Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir ● Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım